Влада – Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України № 108 (1108) ♦ Четвер, 15 червня 1995 року ♦ Ціна договірна

В Галіфаксі нас не буде.

Але це ще нічого не означає

На засіданні представників великої сімки в Галіфаксі (Канада), яке розпочинає роботу сьогодні, української делегації, на жаль, не буде, хоч мова піде і про наші внутрішні проблеми. Учасники самміту розглянуть перспективу фінансової допомоги ЄС проекту закриття Чорнобильської АЕС і, за словами представника міністерства закордонних справ Канади, приймуть ухвалу про призначення спеціального уповноваженого, котрий координуватиме плани України щодо закриття ЧАЕС. Може статись, що Україна здобуде на цьому самміті навіть більше, ніж Росія, яка бере в ньому участь.

ВРУЧЕННЯ ВІРЧИХ ГРАМОТ

Задоволення розвитком двосторонніх відносин між Україною і Великобританією висловив Президент України Л.Кучма, приймаючи вірчі грамоти від новопризначеного Надзвичайного і Повноважного Посла цієї країни Р.Ріва. Л. Кучма, зокрема, наголосив на великих можливостях плідної співпраці між обома країнами і висловив упевненість, що стосунки між Україною та Великобританією міцнішатимуть. У свою чергу Надзвичайний і Повноважний Посол Великобританії в Україні Р.Рів підкреслив, що для нього велика честь починати свою дипломатичну діяльність в нашій країні у надзвичайно важливий час після досягнутих домовленостей щодо розподілу Чорноморського флоту і підписання Конституційної угоди між Президентом та парламентом. Р.Рів запевнив главу Української держави у тому, що уряд Великобританії та він особисто сприятимуть розвиткові взаємовигідних відносин між країнами. Посол також висловив упевненість, що Україна незабаром стане членом Ради Європи.

Полуниця – вона й у Венеції полуниця

Є в Одеській області, на Старостамбульському гирлі Дунаю, знамените прикордонне село Вилкове.

Його ще величають українською Венецією — бо стоїть воно споконвіку на численних островах, і по вулицях там, як у справжній Венеції, доводиться пересуватися на човнах.

Тутешні мешканці, звісна річ, не лише милуються навколишньою природою, а й працюють. По-перше — ловлять рибу. А ще — по клаптику відвойовують у води землю й вирощують на ній все, що Бог пошле. На початку літа Бог посилає полуницю, причому багато, сам всю не з'їси. Ось тут і починаються проблеми...

(Закінчення — на 4-й сторінці.
А про інші наболілі проблеми українського села ви можете прочитати сьогодні на сторінці 12-й).

Перший день візиту завершився пивом

Візит Прем'єр-міністра Словаччини Владіміра Мечіара розпочався вчора із зустрічі з Президентом України Леонідом Кучмою. Цей «політичний» початок продовжився інтенсивною роботою представників урядів обох країн з доопрацювання численних угод. Міністр закордонних справ України Геннадій Удовенко зустрівся із держсекретарем словацького МЗС Йозефом Шестаком.

Сам же Владімір Мечіар найбільше часу вчора провів із своїм українським колегою Євгеном Марчуком. Після покладання гостем квітів до могили Невідомого солдата відбулася тривала розмова керівників урядів України та Словаччини, потім — пленарна зустріч. Завершився перший, дуже насичений, день візиту приємно: відкриттям словацького пивзаводу, який із «благословення» Владіміра Мечіара та Євгена Марчука випускатиме для киян смачне пиво «Коваль».

Сьогодні вранці Владімір Мечіар зустрівся з Головою Верховної Ради України Олександром Морозом.

Президент України розпочинає перестановки в уряді

Володимира Плітіна звільнено з посади в. о. віце-прем'єра України в зв'язку з відставкою Кабінету міністрів. Відповідний указ підписав у вівторок Президент України Леонід Кучма.

Нагадаємо, що В. Плітіна було призначено віце-прем'єром України в липні 1994 року. Він курирував в уряді питання будівництва.

Президент України також звільнив з посади голови комітету з медичної і мікробіологічної промисловості Олександра Крамаря за власним бажанням.

Згідно з Законом «Про державну владу і місцеве самоврядування» і Конституційною угодою Президент може затвердити склад уряду без узгодження з Верховною Радою України.

Золотий маршрут

Учора у другій половині дня Президент України Леонід Кучма відбув до Кіровоградської області.

14 червня Леонід Кучма побував на вуглерозрізі «Морозівський» виробничого об'єднання «Олександріявугілля», на спорудженні золотоносного рудника під Кіровоградом. Сьогодні у обласній Раді народних депутатів відбудеться нарада з керівництвом області, прес- конференція для журналістів. Планується від'їзд Президента України до Дніпродзержинська, де він має намір оглянути один з найстаріших металургійних комбінатів України.

ДЕ МОЖНА ВІДПОЧИВАТИ

— Сьогодні можна відпочивати в будь-якому регіоні України, крім Миколаєва та окремих районів області, — запевнив Головний державний санітарний лікар України Віктор Марієвський, виступаючи на прес-конференції у Міністерстві охорони здоров'я.

І Крим, і Одеса, і пляжі Запорізької, Херсонської, Донецької областей чекають гостей.

У Миколаєві склалася вкрай напружена ситуація через забруднення холерним вібріоном річок Інгул та Південний Буг. Кількість захворілих на холеру станом на 14 червня досягла 56 чоловік. Один помер, 397 спілкувалося із джерелами інфекції.

Про це говорилося у повідомленні Українського центру здоров'я, яке надійшло до Укрінформу.

У номер

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про відзначення 50-ї річниці возз'єднання Закарпаття з Україною

Враховуючи історичне значення возз'єднання Закарпаття з Україною шляхом волевиявлення його населення, **постановляю:**

1. Широко відзначити 50-ту річницю возз'єднання Закарпаття з Україною, що виповнюється в червні цього року.

2. Кабінету Міністрів України, виконавчому комітету Закарпатської обласної Ради здійснити заходи щодо проведення святкування возз'єднання Закарпаття з Україною.

3. Міністерству України у справах преси та інформації, Державному комітету України телебачення і радіомовлення забезпечити широке висвітлення заходів, зазначених у статті 2 цього Указу.

4. Кабінету Міністрів України вирішити питання про фінансування заходів щодо відзначення 50-ї річниці возз'єднання Закарпаття з Україною.

Президент України
Л. КУЧМА.

м.Київ, 12 червня 1995 року.

Сільському господарству — першочергову увагу

Президент України Л. Кучма видав розпорядження від 12 червня 1995 року № 98 «Про невідкладні заходи щодо розвитку агропромислового комплексу».

Цим розпорядженням зобов'язано Кабінет міністрів України, ряд міністерств та інші органи центральної виконавчої влади в установлені строки вжити конкретні дії, спрямовані на забезпечення збирання врожаю 1995 року, формування державних ресурсів сільгосппродукції, зміцнення матеріально-технічної бази сільського господарства, вдосконалення його правової основи.

Розпорядженням передбачено, зокрема, утворення комісії з розробки державної програми розвитку агропромислового комплексу України на 1995—2010 роки, фінансування закупок продукції за державним контрактом, завершення в 1995 році видачі державних актів на право колективної власності на землю.

Перед керівниками відповідних міністерств і відомств поставлено завдання підготувати проекти указів Президента України з питань захисту інтересів вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, корпоратизації сільськогосподарського машинобудування, збільшення обсягів виробництва продукції дитячого харчування, вдосконалення системи оплати праці в сільському господарстві та ін.

Президент України визначив також конкретних осіб, відповідальних за здійснення контролю за виконанням даного розпорядження.

США мають намір сприяти Україні

Президент України Леонід Кучма у вівторок отримав листа від президента США Білла Клінтона, в якому висловлюється впевненість у плодотворності подальшого співробітництва між двома країнами.

Президент США запевнив свого українського колегу в тому, що Сполучені Штати і країни Заходу будуть сприяти процесу «перетворення України в країну з демократичною ринковою економікою».

З днем народження, Ваша Величність!

Сьогодні у країнах, що входять до Британської співдружності, відмічається день народження Її Величності Королеви Єлизавети II. На честь цього посол Великобританії в Україні пан Рів влаштував прийом, на якому гості випили за здоров'я Її Величності.

Дружба — пшиязнь

Заступник Голови Верховної Ради України О.Дьомін прийняв делегацію польських парламентаріїв, які у Сеймі РП об'єдналися у польсько-українську групу. Вона здійснює — з «варшавського напрямку» — контакти з Верховною Радою, де теж створена і діє україно-польська група. О. Дьомін відзначив, що співробітництво Сейму РП і Верховної Ради є найбільш реальним прикладом міжпарламентських зв'язків, встановлених ВР з зарубіжними законодавчими органами. Обговорено шляхи обміну досвідом, зокрема у процесі економічних реформ. Під час бесіди гості отримали відповіді на свої численні запитання.

У Президії Верховної Ради України

Енергетика і транспорт. Кити, на які може спертися Україна

Що можe бути сьогодні важливішим для України, ніж знайти вихід з енергетичної кризи? Тож коли голова Комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку Олександр Кожушко представив членам Президії проект Національної енергетичної програми України до 2010 року, від запитань і реплік не було відбою.

Ще б пак! У програмі, наприклад, сказано, що до зазначеного часу Україна задовольнить свої потреби в паливно-енергетичних ресурсах, у першу чергу, за рахунок національних запасів та підвищення ефективності споживання палива і енергії. Такий дорогий для нас імпорт газу має скоротитися удвічі, а власним вугіллям ми забезпечимо себе, як то кажуть, з головою.

Реально це чи ні? Член Президії Валерій Череп поставив, наприклад, під сумнів цифру, що стосується видобутку вугілля, — 170 мільйонів тонн за рік. Адже ми нині одержуємо його тільки 70 мільйонів.

Олександр Кожушко відповів: якби вугільній галузі допомогли так, як вони просили, уже нинішнього року мали б 120 мільйонів тонн.

Володимир Мухін поцікавився, чи передбачено в програмі закриття Чорнобильської АЕС і, коли так, то що її замінить. А Олександр Яковенко — яка роль у цьому документі відводиться регіонам.

Після дискусій зійшлися на тому, що програму після додаткового аналізу в комісіях треба виносити на засідання парламенту.

Олександр Кожушко був «іменинником» і під час розгляду питання щодо подальшого розвитку залізничного транспорту. Спочатку члени Президії засумнівалися, чи входить до компетенції Верховної Ради розглядати це питання, оскільки воно суто господарське. Але перший заступник міністра транспорту України, генеральний директор державної адміністрації залізничного транспорту Леонід Железняк навів такі переконливі факти і аргументи, що застереження відпали. Адже для того, щоб врятувати цю життєво важливу галузь, а саме так драматично стоять нині справи, потрібно внести поправку до Закону про державний бюджет України, аби відновити раніше передбачувані асигнування для Укрзалізниці.

Леонід Леонідович назвав і другу проблему, яку без законодавчого врегулювання не розв'язати, — плату за землю. Як же так, запитував він, залізниця — державне підприємство і повинна платити за державну землю? Але ж, з другого боку, земля, що відведена під залізничні колії, не використовується за прямим, виробничим, її призначенням. А податки з'їдають нині фактично весь прибуток транспортної галузі.

Отже, і це питання буде уважно вивчатися Верховною Радою.

На засіданні розглянуто й ряд інших питань. Зокрема, про проведення парламентського слухання «Про становище молоді в Україні», про проект постанови ВР України про продовження строку малої приватизації шляхом викупу майна та приміщень організаціями орендарів, товариствами покупців та інші.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У комісіях Верховної Ради України

Відбулась зустріч голови Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Григорія Омельченка з послом США в Україні Уільямом Міллером на його прохання. У зустрічі взяв участь другий секретар посольства США в Україні Ерік Грін.

Під час розмови порушувались питання щодо взаємодії правоохоронних органів України і США в сфері боротьби з організованою злочинністю, підготовки договору про надання взаємної правової допомоги, про необхідність підписання якого висловилися Президенти України і США, зустрівшись у Києві.

Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку обговорила поданий Мінекономіки проект постанови Кабінету Міністрів України та Нацбанку «Про затвердження Положення про порядок створення і використання коштів стабілізаційного фонду паливно-енергетичного комплексу».

Депутати погодили цей документ в цілому і підтримали пропозицію Мінвуглепрому щодо фінансування додаткових витрат по видобутку та збагаченню вугілля.

Кабінету Міністрів рекомендовано розглянути питання про введення енергетичного податку такого рівня, щоб акумульованих коштів вистачило б на задоволення потреб паливно-енергетичного комплексу.

Комісія з питань правової політики і судово-правової реформи розглянула запропонований народним депутатом України В.Носовим проект Закону про внесення змін до статті 114-9 Конституції (Основного Закону) України. Депутати ухвалили внести цей документ на розгляд Верховної Ради України в другому читанні. Законопроект, зокрема, передбачає правовий шлях створення механізму політичної противаги між Президентом та Верховною Радою України у питанні проведення загальноукраїнського референдуму щодо дострокового припинення їх повноважень.

Члени комісії обговорили подання голови Вищого арбітражного суду України щодо забезпечення фінансування системи арбітражних судів. Голові комісії доручено звернутися з листом до прем'єр-міністра України щодо поліпшення фінансування арбітражних судів. Крім того, заплановано наприкінці червня — початку липня 1995 року заслухати в порядку контролю інформацію уряду України про забезпечення фінансування всієї системи судів.

Розглянуто також пропозиції деяких постійних комісій і народних депутатів України щодо можливості зміни статусу Президії Верховної Ради України. На думку депутатів, у зв'язку з прийняттям Закону України «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні» реалізовувати їх недоцільно.

Обговорено і надіслано в Комісію з питань законності і правопорядку зауваження до проекту Закону про внесення змін і доповнень до Кодексу України про адміністративні правопорушення. А саме, про встановлення відповідальності службових осіб за порушення порядку надання або використання кредитів чи порушення строку їх повернення.

Члени комісії ухвалили подати на розгляд Верховної Ради України проект Закону про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям законів України «Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві» та «Про державний захист працівників суду та правоохоронних органів», в першому читанні з певними зауваженнями й пропозиціями.

Підтримано і внесено на розгляд Верховної Ради України подання Генерального прокурора України щодо одержання згоди на притягнення до кримінальної відповідальності та взяття під варту депутата Севастопольської міської Ради народних депутатів Є.Синебокова.

Прес-служба Верховної Ради України.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Республіки Грузія про заохочення та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України постановляє:

Подану Кабінетом Міністрів України на ратифікацію Угоду між урядом України та урядом Республіки Грузія про заохочення та взаємний захист інвестицій, підписану в м.Тбілісі 9 січня 1995 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 2 червня 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Естонської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України постановляє:

Угоду між урядом України та урядом Естонської Республіки про сприяння та взаємний захист інвестицій, підписану в м.Києві 15 лютого 1995 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 2 червня 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Канади про сприяння та захист інвестицій

Верховна Рада України постановляє:

Угоду між урядом України та урядом Канади про сприяння та захист інвестицій, підписану в м.Оттаві 24 жовтня 1994 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 2 червня 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Республіки Казахстан про заохочення та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України постановляє:

Подану Кабінетом Міністрів України на ратифікацію Угоду між урядом України та урядом Республіки Казахстан про заохочення та взаємний захист інвестицій, підписану в м.Алмати 17 вересня 1994 року, ратифікувати.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 2 червня 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ратифікацію Угоди між урядом України та урядом Французької Республіки про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій

Верховна Рада України постановляє:

1. Угоду між урядом України та урядом Французької Республіки про взаємне сприяння та взаємний захист інвестицій, підписану від імені уряду України у м.Києві 3 травня 1994 року, ратифікувати.

2. Терміни, вжиті у зазначеній Угоді, тлумачити як:

«узуфрукт» — право власності на плоди і доходи;

«гудвіл» — комплекс заходів, спрямованих на збільшення прибутку підприємства без відповідного збільшення активних операцій, включаючи використання кращих управлінських здібностей, домінуючу позицію на ринку продукції (робіт, послуг), нові технології тощо. Вартість гудвілу визначається різницею між ціною придбання і звичайною ціною відповідних активів;

«in rem» — речові права (заставні, права утримання, забезпечення з позики та подібні їм права).

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 2 червня 1995 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення доповнення до статті 53 Закону України «Про банки і банківську діяльність»

Верховна Рада України постановляє:

1. Частину першу статті 53 Закону України «Про банки і банківську діяльність» (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 25, ст.281) після слів «на вимогу державних податкових інспекцій» доповнити словами «та Державного комітету України по матеріальних резервах і його органів».

2. Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ, 31 травня 1995 року.

Пишемо нову Конституцію України

ОБЕРІМО СВІЙ ДЕМОКРАТИЧНИЙ ШЛЯХ УХВАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЇ!

ПОЛІТИЧНО ГОСТРЕ, правничо складне питання прийняття нової Конституції України реально можна вирішити як з урахуванням існуючого світового досвіду, так і з усвідомленням специфіки власне української проблеми. Такий підхід здатний вивести на розробку певних обґрунтованих пропозицій.

Світовий контекст

З позицій сучасного порівняльного конституціоналізму, який має справу з узагальненням світового конституційного досвіду, питання прийняття і перегляду Конституції держави належить до виняткових переваг особливої установчої влади.

Установча влада — це влада, призначенням якої є саме прийняття і перегляд Конституції. Як влада первісна і вихідна, вона має надлегальний характер, протистоїть законодавчій, виконавчій та судовій владі, які нею юридично (і політично) визначаються і які в цьому сенсі є владними похідними від установчої, вторинними, а отже — установленими.

Установча влада — відмінна за своєю природою і механізмом здійснення.

За сучасними уявленнями, «установча влада» — це суверенне право народу — громадян держави у своїй сукупності — приймати, переглядати і скасовувати Конституцію своєї держави.

У залежності від свого об'єкта і організаційно-правових умов здійснення така влада традиційно поділяється на початкову установчу владу, є первісною, юридично необмеженою і має своїм об'єктом прийняття нової Конституції й на побічну установчу владу, що є вивідною, юридично добре інституціоналізованою та має своїм об'єктом внесення змін і доповнень (поправок) до уже чинної Конституції.

Основна функція початкової установчої влади — визначити баланс загальнонаціональних інтересів, на його основі — віднайти формулу політичної єдності в народі щодо форми правління, поділу влад, територіального устрою держави, громадянських прав і свобод, а потенційно — основ державної політики і закріпити цю формулу мовою фундаментальних норм права у Конституції як Основному Законі держави.

Шляхи, органи і процедури (узагальнено — способи) здійснення початкової установчої влади залежно від участі в них народу поділяються на демократичні і недемократичні. Вони різняться між собою фактичною спроможністю народу реалізувати основну функцію установчої влади.

Демократичний спосіб базується на тому принципі, що сам народ як носій і суб'єкт установчої влади реалізує її цілком самостійно, спираючись на незалежні від інших влад органи. Найбільшого поширення набули дві основні моделі реалізації цього способу: а) установчі збори (конституанта) — широка представницька політична асамблея, обрана народом спеціально для розробки і прийняття нової Конституції (Італія — 1948 р., Нігерія — 1994 р., Ефіопія — 1994 р.); прийнята в такий спосіб Конституція може передаватись ще й на затвердження народу шляхом всенародного референдуму (Алжир — 1976 р., Іспанія — 1978 р.); б) установчий референдум — коли проект Конституції розробляється комісією експертів, утвореною за розпорядженням Глави держави, і виноситься ним на затвердження народу шляхом всенародного референдуму (Франція — 1958 р., Росія — 1993 р.).

На відміну від демократичного, недемократичний спосіб прийняття Конституції здійснюється без прямої участі народу, він неадекватно відображає природу установчої влади і здатний лише частково і неповно реалізувати основні функції цієї влади. У своїй реалізації цей спосіб базується на односторонніх (модель т.зв. октроїрованої * Конституції-Хартії) або узгоджених (модель т.зв. Конституції-Пакту) діях інститутів державної виконавчої чи законодавчої влади, а то й просто фактичних правителів, що прийшли до влади (наприклад, шляхом державного перевороту), які не тільки ініціюють конституційний процес, але самі ж остаточно і приймають нову Конституцію, керуючись добре відомим постулатом «від імені народу, із народу і для народу». Замість суб'єкта установчої влади народ в результаті перетворюється на об'єкт цієї влади.

Специфіка української проблеми

Специфіка прийняття Конституції як власне української проблеми, яка ще досі не вирішена, обумовлена декількома чинниками, в тому числі тим, що Україна вирішує її на тлі застарілої чинної Конституції, користуючись зразком колишньої радянської моделі її прийняття, яка, як відомо, традиційно усуває пряму участь народу і відносить ці питання до виняткових повноважень Верховної Ради (ст. 97 Конституції України).

Від дня проголошення 24 серпня 1991 року України як незалежної держави в її державно-політичному розвитку створилась ситуація, яка потребувала негайної розробки і прийняття нової Конституції. Є три визначальні обставини цієї ситуації: *по-перше*, перетворення колишньої Української РСР як складової частини колишнього СРСР в цілком незалежну державу з усіма наслідками, що звідси випливають; *по-друге*, якісна зміна політичного режиму в новій державі, пов'язана з переходом від колишнього тоталітаризму до демократії; *по-третє*, проголошення курсу на економічні реформи, перехід від державного соціалізму до соціальної ринкової економіки. Кожний з цих чинників — окрема причина для прийняття нової Конституції.

До того ж численні зміни та доповнення (їх було зроблено більше 200!) призвели до того, що Конституція перестала відповідати елементарному принципові органічної єдності Основного Закону.

Однак у тексті чинної Конституції України по-старому фігурує відома радянська модель у варіанті для союзної республіки.

У колишньому СРСР (як в Конституції СРСР 1935 р., так і в Конституції СРСР 1977 р.) щодо самого Союзу конституційне регулювання установчої влади обмежувалося лише встановленням порядку внесення змін до союзної Конституції (відповідно до ст. 146 і 174 цих Конституцій — рішенням більшості не менше двох третин від загального складу кожної з палат Верховної Ради СРСР); спосіб прийняття союзної Конституції обходився мовчанням, що в цілому було логічним і відповідало загальноприйнятій практиці. Але щодо союзної республіки проводився принципово інший підхід; понятійно і процедурно розрізнялись і конституційно закріплювались як порядок перегляду республіканської Конституції, так і сам спосіб її прийняття, що підкреслювало відсутність у неї власного суверенітету.

Такий підхід був започаткований ще у Конституції СРСР 1936 р. В її ст. 16 стверджувалось, що кожна союзна республіка має свою Конституцію, а в ст. 60 підкреслювалось, що «приймає» республіканську Конституцію відповідно до ст. 16 Конституції СРСР Верховна Рада союзної республіки. Конституція СРСР 1977 р. не тільки зберегла ці положення «сталінської» Конституції (ст. 76 і 147), але й посилила їх категоричність, підкресливши, що прийняття Конституції союзної республіки «здійснюється виключно Верховною Радою союзної республіки» (ст. 137, абз. 3). Союзним республікам нічого не залишалось, як продублювати ці положення в своїх «республіканських» Конституціях, що й здійснила колишня УРСР у своїй Конституції 1978 р.

Ось, власне, звідки виникло положення в нині чинній Конституції України про те, що до «виключного відання» Верховної Ради України належить як «прийняття Конституції» (здійснення початкової установчої влади), так і «внесення до неї змін» (здійснення побічної установчої влади), які чітко понятійно розмежовують самі поняття у ст. 97, абз. 3 Конституції. Далі, однак, починаються незрозумілості: якщо вимога ст. 171 Конституції щодо необхідної більшості не менше як двох третин від загальної кількості народних депутатів України (правда, неясно, конституційної чи фактичної більшості?) недвозначно торкається проведення «зміни» чинної Конституції, то чи стосується ця вимога і «прийняття Конституції» в сенсі ст. 97, абз. 3? Диспозиція цієї останньої статті про «прийняття Конституції» як переважного відання Верховної Ради України сформульована на рівні вихідного положення і не дає ніякого уявлення про те, за допомогою якої процедури і власне якою більшістю голосів Верховна Рада України має вирішувати це питання.

Всі чотири покоління колишніх радянських Конституцій фактично приймались формально представницькими органами державної влади — З'їздами Рад, пізніше — Надзвичайними сесіями Верховних Рад. В радянській конституційній доктрині час від часу висувались і обґрунтовувались пропозиції запровадити для цієї мети установчий референдум (В.Ф. Коток, В.А. Рянжін, І.Є. Фарбер і ін), але ці пропозиції не приймались. Натомість участь народу «відбувалась» при прийнятті нових Конституцій т.зв. всенародними обговореннями їх проектів. Результати таких «обговорень» нікого й ні до чого не зобов'язували. Питання конституційних проектів не були предметом окремого правового чи конституційного регулювання. Якщо ж звернутися по роз'яснення до конституційної практики колишнього СРСР, то стає зрозуміло, що мовчання в цій сфері мало під собою певну усталену традицію, згідно з якою ініціатива в прийнятті Конституції мала офіційно виходити лише від КПРС, керівні органи якої попередньо вирішували ці питання на своїх пленумах чи з'їздах, вдаючись іноді до розробки самих конституційних проектів чи їх основ. Прийняття Конституції Верховною Радою зводилось по суті до ратифікації відповідних партійних рішень і було завжди підкреслено одноголосним. Питання про кваліфіковану більшість при цьому просто не виникало. Якщо розглядати цю практику як прояв певного конституційного звичаю, то постає питання, чи має ця норма свою зобов'язуючу силу щодо Верховної Ради нинішньої України? Адже ж про одноголосність сьогодні не може бути й мови.

Другий основний елемент радянської моделі — це т.зв. феномен функціонального уподібнення, згідно з яким цілком ігнорується явище установчої влади, а прийняття Конституції розглядається як цілком нормальне законодавче повноваження Верховної Ради. Такий підхід закладено і в основу чинної Конституції України. Він ігнорує природу установчої влади як суверенного права самого народу, на практиці веде до ототоження установчої влади з владою законодавчою та з усіма негативними наслідками, що випливають звідси. Цей феномен має і відверто деструктивний характер в налагодженні рівноправного співробітництва різних гілок державної влади, суперечить принципу поділу влад.

Все це переконливо свідчить про те, що суть специфіки української проблеми щодо ухвалення нової Конституції полягає якраз в ігноруванні установчої влади владою законодавчою. Цьому сприяє і чинна Конституція України, яка зберігає в питаннях ухвалення Конституції рудименти колишньої конституційної системи СРСР.

Практичне подолання зазначених недоліків здатне ввести конституційний процес в Україні у фазу альтернативного розвитку.

Пропозиції

Демократична перспектива. У рамках цієї перспективи пропонується три моделі прийняття нової Конституції України, — від першої до третьої за ступенем їх демократичності.

Модель всеукраїнських установчих зборів (конституанти)

- *Умови прийняття:* всенародне обрання приблизно 720 делегатів, які представили б всі регіони і прошарки населення, весь політичний спектр України за формулою: 1 делегат від 50000 виборців. Підготовча робота покладається на спеціальну Національну комісію, утворену Президентом України, Верховною Радою України чи за їх взаємною згодою.
- *Позитиви:* найдемократичніша, надійна й ефективна, здатна максимально повно реалізувати основну функцію установчої влади. Нова Конституція набуває великої громадської ваги і авторитету, має значний юридичний потенціал і ефективність.
- *Негативи:* клопітка, вимагає багато часу і значних витрат.

Модель всеукраїнського установчого референдуму

- *Умови прийняття:* організація всенародного голосування щодо проекту Конституції, попередньо розробленого спеціальною Комісією. Рішення Верховної Ради України, потенційно — Президента України.
- *Позитиви:* значна економія часу, відносна простота виконання.
- *Негативи:* техніка менш демократична і менш надійна, загроза можливого зриву (Албанія — 1994 р., з певними застереженнями — Росія, 1993 р.).

Модель «Великої Ради України»

- *Умови прийняття:* спеціально для прийняття нової Конституції Верховна Рада України перетворюється в Установчу асамблею або «Велику Раду України», кооптувавши до свого складу додатково як мінімум по 10—12 делегатів від всіх областей, Автономної Республіки Крим, Києва і Севастополя, які представили б їх представницькі, виконавчі і судові органи (в рамках загальної кількості принаймні 720 делегатів). Конституція приймається простою більшістю фактичного складу такого органу.
- *Позитиви:* економія часу, простота, незначні витрати, потенційні можливості поміркованості.
- *Негативи:* найменш демократична з числа зазначених.

Недемократична перспектива. Вона можлива лише як винятковий і тимчасовий захід, що доповнює загальний демократичний процес розробки і прийняття нової Конституції України.

Модель Конституції-Хартії

- *Умови прийняття:* проект Конституції, розроблений спеціально утвореною Комісією, остаточно приймає сама Верховна Рада України за процедурою, яку вона сама встановить.
- *Позитиви:* економія часу, незначні витрати, поштовх до еволюційного конституційного процесу в Україні.
- *Негативи:* неспроможність виконати основну функцію установчої влади, кон'юнктурність, низький авторитет (прийняті рік-два тому назад Конституції Казахстану, Узбекистану, Туркменистану, Білорусі сьогодні повсюдно і відверто порушуються з боку державної влади).

Модель «малої Конституції»

- *Умови прийняття:* один чи декілька простих законів, прийнятих Верховною Радою або шляхом всеукраїнського референдуму, в яких вирішується комплекс головним чином юридично-технічних питань взаємовідносин різних гілок державної влади, співвідношення державної і місцевої влади, прав людини (не зачіплюючи проблем т.зв. соціальної конституції).
- *Позитиви:* швидке підвищення соціальної ефективності державного механізму за рахунок раціоналізації його праці, не чекаючи відміни старої і прийняття нової Конституції України, економія часу для роботи над новою Конституцією.
- *Негативи:* неможливість взяти на себе забезпечення всіх функцій Конституції України.

Модель «нової редакції Конституції»

- *Умови прийняття:* Верховна Рада України за допомогою спеціально утвореної Комісії готує нову редакцію чинної Конституції колишньої УРСР і цю редакцію остаточно приймає в режимі «змін» до Конституції (ст. 171 Конституції).
- *Негативи:* обмеженість конституційно-правового конструктивізму, збереження певної неадекватності для умов незалежної України, низький авторитет.

Отже, пошуки адекватного для умов України способу прийняття нової Конституції — це, по суті, проблема визначення пріоритетів. Але за всіх умов вона має вирішуватись з повною повагою до ухвалення Конституції як до визначального права самого народу.

Петро МАРТИНЕНКО,
завідувач кафедри порівняльного правознавства Київського університету імені Тараса Шевченка, головний науковий консультант Секретаріату Верховної Ради України, професор.

*Октроїрувана конституція — така, що вироблена без участі народного представництва і дарована народові монархом або метрополією — **Прим. ред.**

У номер!

● *Сімферополь*

428 кримських колобків

Президія кримського парламенту розглянула проект постанови Верховної Ради автономії, що дозволяє проведення приватизації 428-ми об'єктів, які знаходяться на території півострова.

Згідно з рішенням президії, проект постанови «Про приватизацію державних підприємств в Республіці Крим» буде внесено в порядок денний засідання сесії.

Планується, що до створення єдиних органів приватизації на півострові приватизацію державних підприємств буде здійснювати Фонд державного майна Криму.

● *Ужгород*

Долітався

Спортивний літак із Словаччини порушив кордон України у районі населеного пункту Малий Березний Закарпатської області.

Як повідомили кореспонденту «Інтерфакс-Україна» у прес-службі Прикордонних військ України, літак залетів у глиб території України на 3 кілометри. Інцидент відбувся вдень перед очима прикордонників і місцевих мешканців.

Громадянин Словаччини, який пілотував літак, затриманий українськими прикордонниками.

● *Кременчук*

Є мінеральна!

Нове родовище мінеральної води виявлено під Кременчуком. Вона двох видів: одна схожа до «Миргородської», друга — до «Єсентуків». Новинка має підвищений вміст брому та йоду, що важливо для лікування ендокринної системи. Важливо також, що вода залягає на невеликій глибині.

Медики радять створити тут бальнеологічну здравницю.

● *Харків*

Ціни на хліб не підвищено. Поки що

«У мене не здійметься рука підписати розпорядження щодо підвищення ціни на хліб», — сказав кореспонденту агентства «Інтерфакс-Україна» голова Харківської облради Олександр Масельський.

Він повідомив також, що ціни на хліб, можливо, буде підвищено приблизно на 20—25 відсотків, однак відмовився уточнити терміни введення нових цін.

● *Чернігів*

Вшанували червоного командира

Широко відзначено 100-річчя від дня народження Миколи Щорса в однойменному місті Щорсі. Біля пам'ятника командира першої української радянської дивізії відбувся мітинг. Про героїзм Щорса розповіли голова обласної Ради Петро Шаповал, народний депутат України, перший секретар ЦК КПУ Петро Симоненко. У районному Будинку культури відбувся концерт.

Урожай-95

ХЛІБОРОБИ ЗВИЧНІ ДО НОРМ. ТИМ БІЛЬШЕ ПОДВІЙНИХ

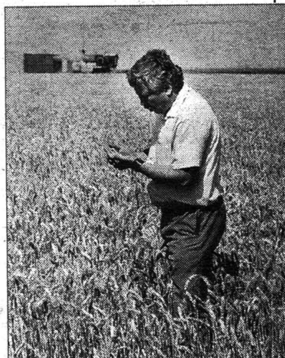
У ПІВДЕННИХ районах Херсонщини вже наприкінці червня почнеться косовиця ранніх зернових культур. Впорати зернове поле буде нелегко — воно займає 700 тисяч гектарів. Тільки озиму пшеницю треба обмолотити на 378 тисячах гектарів, ярового і озимого ячменю — на 211 тисячах, не кажучи вже про бобові культури, жито, яру пшеницю, овес, гречку, просо, рис.

Однак ситуація із збиральною технікою досить складна.

За даними спеціалістів, зріє непоганий урожай. Взяти його без ретельної підготовки не вдасться. Саме про це йшлося на засіданні колегії Міністерства сільського господарства і продовольства, яке відбулося в Херсоні. Міністр Юрій Карасик відзначив, зокрема, що нинішнього року, як ніколи раніше, херсонські хлібороби, спираючись на підтримку центру, дбають про врожай. Незважаючи на труднощі, під майбутній хліб було внесено мінеральних добрив усемеро більше, ніж торік, а засобів захисту рослин — уп'ятнадцятеро. На жаль, ми ніяк не можемо обійтися без проблем. Не вистачає десь 3000 комбайнів. Якщо не вдасться поповнити комбайновий парк, то навантаження на збиральний агрегат буде колосальне — в середньому, 223 гектари. Це майже удвічі вище норми. А подекуди ця цифра ще вища. Приміром, у колгоспі «Шлях до комунізму» Нижньосірогозького району навантаження на комбайн сягає 1000 гектарів.

В Україні, на жаль, й досі не створено власної збиральної машини, яка змогла б розв'язати проблему жнив. Порожніми виявилися й обіцянки місцевого об'єднання «Херсонські комбайни», керівники якого запевняли Президента України (під час його перебування в області) про вчасне створення такої машини.

Вихід пропонує генеральний директор «Облагропостачу» Анатолій Юрченко: негайно закупити кількасот «Донів» у росіян і організувати збиральні загони, які зможуть швидко обслужити господарства.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

На знімку: херсонці очікують гарний врожай зернових.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Коли у двері стукають жнива...

ОДЕЩИНА, відомо, однією з перших в Україні приступає до збирання хлібів. За прикидками спеціалістів, уже наприкінці червня тут почнуть косити колоскові у валки, а по тому — й обмолот. Стан більшості плантацій зернових колоскових, передусім — озимих, вселяє оптимізм: у середньому по області врожайність очікується в межах 28—30 центнерів з гектара, а це значить, що валовий збір може сягнути 2,8 чи й більше мільйонів тонн.

Давненько вже такого не було. Щоправда, аби прогноз збувся, отой хліб, що в полі, ще треба без надмірних втрат взяти, звезти до комор, надійно зберегти. Отут оптимізму у селянина меншає. Бо хоч бажання все вирощене довести до ладу у нього не бракує, та бракує, на жаль, іншого — потрібних для цього коштів, техніки, запчастин, пального тощо. І якщо земля нині непогано вродила, то тут не так люди їй допомогли, як сама природа: зима була м'якою — озимі збереглися, весна — дощовою (у середньому по області випало 150 міліметрів опадів). Однак урожай міг би бути куди вищий, якби до природного фактора додався ще й, так би мовити, матеріально-ресурсний.

А так маємо те, що маємо. Далеко не на всіх площах з осені, взимку та навесні зуміли дати посівам достатню норму добрив, гербіцидів: тож на плантаціях, крім культурних рослин, повно й бур'янів.

Отож, чим заклопотані селяни Одещини зараз? А передусім тим, що збиральної техніки обмаль та ще й не всю наявну до ладу довели. Якщо раніше область щороку закупувала близько 1000 нових зернозбиральних комбайнів, то торік придбала їх аж... чотири. Тож тепер на кожну наявну машину припадає по 200 гектарів колоскових за оптимальної норми 100—120. Як же бути, аби не затягнути збирання й не втратити левову частку вирощеного? За цих обставин ініціативу виявив, передусім, облвиконком. По-перше, допоміг налагодити випуск запчастин на підприємствах Одеси, інших міст, завезення їх зі сторони. По-друге, укладено угоди з рядом північних областей України: їхні комбайни прийдуть на допомогу одеситам. По-третє, вирішено створити кілька потужних збирально-транспортних загонів, що рухатимуться, по мірі збирання хлібів, з півдня на північ, виручаючи там, де виникатимуть особливо тривожні ситуації. Для цієї мети використовуватимуться, зокрема, й високопродуктивні комбайни німецької фірми «Домінатор», яких в області зараз близько 40.

Потужностей елеваторів в області стачить, до приймання зерна вони, в основному, готові. Заслуговує на підтримку ініціатива колективу Кулевчанського хлібоприймального підприємства Саратського району: тут, заздалегідь старанно підготувавши всі складські приміщення й устаткування, вже зараз створюють власний загін з автомашин і тракторів з причіпами, яким транспортуватимуть з господарств зерно, причому — на власному ж пальному. Може, й інші підуть селянам назустріч отаким чином? Бо ж, власне, благополуччя і самих заготівельників, і всіх нас залежатиме від наявності хліба в засіках.

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеська область.

Полуниця — вона й у Венеції полуниця

(Закінчення. Початок на 1-й стор).

Отож, полуниця дозріла, і її необхідно вивезти й продати добрим людям. Але найближчі добрі люди живуть аж в Одесі, за 200 кілометрів, автобус в один кінець — півмільйона купонів, полуницю там можна продати по 300 тисяч купонів за кілограм. Є такі, що їздять. Але більшість їде недалеко — лиш до того місця, де вже чекають перекупники. Тут Божий дар коштує сто і навіть дев'яносто тисяч за кіло, це так дешево, що навіть солдати приходять купувати. А восени ця ж історія повториться з місцевим виноградом...

Що тут поробиш?

Острів'яни, як уже сказано, вирощують дари природи на намитій землі, це процес довгий, цілі покоління над тим трудяться. І вони ніяк не можуть зрозуміти: чому податок на землю з них беруть точнісінько такий самий, як на полтавські, скажімо, чорноземи?!

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

РАДГОСП ВОСКРЕС

ЦЕ ЗВУЧИТЬ незвично і навіть неправдоподібно: колективне сільськогосподарське підприємство «Довжанське» Свердловського району з початку нинішнього року порівняно з відповідним періодом року минулого збільшило виробництво м'яса втричі.

Хіба не дивно? «Довжанське» почало дивувати світ, який нині багатьом здається безпросвітно чорним, ще з минулого року, коли, незважаючи на неймовірну посуху (за всю історію метеоспостережень у Луганській області не випадало так мало опадів, як того літа!), збільшило виробництво зерна на 25 відсотків, зібравши в середньому по 41,8 центнера зернових з гектара. Від кожної фуражної корови за рік було надоєно в середньому по 3,5 тисячі кілограмів молока, що вдвічі вище від обласного показника.

Самі довжанці пояснюють феномен коротко: ми приватизували свій радгосп. А отже, стали в ньому господарями.

Приватизація в області йде повним ходом. Нинішнього року буде приватизовано загалом 990 об'єктів державної та комунальної власності.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.
Луганська область.

Факт

30 відсотків видатків відшкодовує населення, 70 — держава

***Тарифи** на житлово-комунальні послуги в травні фактично відшкодовували 15–17 відсотків реальної вартості послуг. Нові тарифи (з 1 червня), які затверджені в областях, відшкодовують 30 відсотків. Про це повідомив на черговому брифінгу в Кабінеті міністрів України заступник міністра економіки Віктор Кальник.*

За його словами, перенесення строку запровадження нових тарифів з 1 травня на 1 червня, що призвело до втрати бюджетом трильйонів карбованців, пояснюються неготовністю регіонів до виплат населенню компенсацій за чергове підвищення цін. Сьогодні цим займаються комісії з житлових субсидій при місцевих органах виконавчої влади. Він зазначив також, що збільшення тарифів на електроенергію в 1,5 раза, як це передбачалося, з 1 червня не відбудеться, оскільки щодо цього уряд прийме окреме рішення. Нагадаємо, що електроенергія для населення дотується, на відміну від інших енергоносіїв, не з бюджету, а через перекладання видатків на промисловість.

Коментар

Немає на ринку світлофорів, є — регулювальники

Судячи з платоспроможності місцевих бюджетів і настрою керівників органів виконавчої влади, із забюрократизованості процедури підготовки документів, нарешті, з невдало обраного часу (розпал літа) і надто стислих строків оформлення заявок, житлові субсидії одержать далеко не всі низькооплачувані громадяни. Тим часом тарифи на житлово-комунальні послуги, пов'язані з енергоспоживанням, підвищено в середньому в 1,5—2 рази — і вони вже вдарили по кишені громадян з середніми доходами також. Заяви деяких керівників міністерств про те, що в Україні середній заробіток за рік зріс у п'ять разів і становить нині порядку 50 доларів США на місяць, здаються необгрунтованими, бо за цей же період життєвий рівень населення, по суті, знизився більш як у 9 разів. Найуразливішими, як і раніше, залишаються пенсіонери, інваліди, студенти, а також службовці бюджетної сфери. Синхронне з підвищенням цін на послуги житлово-комунального господарства підвищення їхнього утримання від 15 до 30 відсотків може бути хіба що незначною втіхою. Адже багатьом із них уже не по кишені навіть мінімальний споживчий кошик, про який без іронії вже не згадують. Втім, сотня тисяч ніколи не зайва, буркать сьогодні пенсіонери. Однак цю істину в діалозі з державними підприємствами намагаються спростувати в міністерствах фінансів і праці, де вже підготовлено проект постанови про регулювання фондів споживання. Зарплата прив'язується до рівня інфляції і продуктивності праці. Це ми вже проходили, одержавши стагнацію виробництва у державному секторі і процвітання — в тіньовому. Тим часом аргументи про те, що зарплата цілковито залежить від собівартості продукції кожного підприємства, а це змушує його займатися саморегулюванням, до уваги не беруться. Мовляв, зате «прищучимо» монополістів. Нашому б теляті... А те, що «дістанемо» державні підприємства, не викликає сумніву. Їхні робітники і службовці як одержували злиденну зарплату, так і одержуватимуть. І навряд чи її вистачить на життя. Тож до наступного етапу лібералізації цін на житлово-комунальні послуги, наміченого на вересень, це потенційні претенденти на житлово-комунальні субсидії. Втім, якщо до того часу вони ще будуть у списках підприємств, якими беруться опікуватися нині міністерські регулювальники.

Сергій ВУСАТИЙ.

В регіонах

НЕВЖЕ НЕМА ПОПИТУ?

***Тільки** кожна 120-а сім'я в області отримала субсидії на оплату житлово-комунальних послуг. Решті компенсації не потрібні?*

Справа в іншому.

У Бершаді, наприклад, до місцевого відділу субсидій звернулися тільки 10 власників житла. Тим часом житловий фонд тут налічує більш як тисячу комунальних квартир.

— Всі заявлені документи, — каже єдиний представник нової районної служби В. Білюга, — я уважно розглянув. Часу на це потрібно не так уже й багато. Принаймні поки що встигаю поєднувати цю роботу зі своєю основною — голови пенсійного фонду. Сукупний дохід кожного заявника, з'ясувалося, такий, що не дає підстав для нарахування компенсацій.

Ніхто інший, як міськвиконком, допоміг бершадцям. Звільнивши їх у квітні-травні від оплати за теплопостачання. А що саме ця стаття становить левову частку витрат, то про субсидії вже не йшлося.

— Власники житла, особливо на місцях, вкрай недостатньо поінформовані про створення служби субсидій. Люди просто не знають, що вони повинні звертатися до нас щомісяця, — каже Олександр Комаров — начальник відділу координації діяльності та методичного забезпечення служб для надання населенню субсидій на оплату житлово-комунальних послуг. — Становище суперечливе. Скажімо, у Жмеринці, де відділ уже сформовано і працює, компенсації отримала кожна 20-а сім'я. Зате в Літині, Липівці, Могилеві-Подільському служби й досі не створено. Тому тут найменше людей отримали субсидії. А в цілому на початок червня вінничанам нараховано 832,6 мільйона карбованців компенсацій. Цифра, якщо її розділити між тим, кому дісталися кошти, можна сказати, символічна — 307,5 тисячі карбованців.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

НАРОД ПІШОВ...

***Особливих** проблем зі створенням відділів з надання населенню житлових субсидій у Запоріжжі не було. Конкурсний набір працівників та їх навчання закінчили всередині травня, прийом громадян розпочався 31 травня.*

Потік людей до відділів загалом незначний. Більшість із відвідувачів звертається переважно з метою з'ясувати, а що ж воно таке, та «субсидія», і хто має право її отримувати.

— Найближчим часом ситуація значно ускладниться, бо введено нові тарифи на комунальні послуги, — зазначає заступник голови Запорізької міської Ради народних депутатів з роботи виконавчих органів Олександр Сін.

— А що буде у вересні, коли почнемо сплачувати до 60 відсотків вартості житла та послуг? — ускладнюю запитання.

— Я особисто припускаю, що кількість претендентів істотно зросте. Не таємниця, що купівельна спроможність впала більш як на 30 відсотків.

Ми очікували, що на першому етапі звернеться до 20 відсотків населення міста. Реально на сьогодні ще не маємо такої кількості. Тож, звісно, уважно стежимо за розвитком подій. Адже значну роль зіграли й низька поінформованість, і досить сильний рівень забюрократизованості процедури. Адже треба зібрати купу паперів. Вважаю, що дуже багато питань щодо виплати житлових субсидій взяли на себе «вгорі», а їх можна було б без будь-якого клопоту утрясти «внизу».

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Від першої особи

СУБСИДІЮ ОДЕРЖАТИ — НЕ ПІСНИЙ СУП ЗВАРИТИ...

Монолог претендентки на державну допомогу малозабезпеченим

***Маю** вищу технічну освіту. Посадовий оклад на заводі — три з половиною мільйона карбованців. Чоловік тимчасово не працює. Його підприємство намертво стоїть. Двоє дітей — школярі. За квартиру і комунальні послуги не платимо з початку року.*

На хліб і молоко не завжди вистачає. Щойно вийшла постанова про надання субсидій малозабезпеченим, вхопилася за неї, як потопаючий за соломинку. Дізнавшись, які документи потрібно для одержання допомоги, пішла по колу. Спочатку взяла довідку зі своєї роботи про заробітну плату за останні три місяці. Такого самого папірця приніс і чоловік. З податкової інспекції — довідку, що я не підприємець (не верблюд і т.ін.). Чоловік — також. Далі потрібно було роздобути в РЕУ довідку про кількісний склад сім'ї і прописку. Вистоявши довгу чергу, дізналася: хто заборгував з оплатою за квартиру і послуги — довідок не одержить, аж поки не погасить борги. Опинилася в зачарованому колі: не можу одержати субсидію і розплатитися з боргами, бо немає документів, їх не видають, бо я «закоренілий» боржник...

Поїхала до районної служби субсидій, щоб з'ясувати, що далі робити. А там — Вавилон. Люди нервуються, займають чергу з раннього ранку. Я записалася 317-ою. Записалася і поїхала на роботу. Приїхала під кінець робочого дня і дізналася, що прийняли «лише» 160 чоловік. Зустріла сусідку-пенсіонерку. Вона тиждень ходила по інстанціях. Нарешті їй нарахували щомісячну субсидію — 27 тисяч карбованців.

Коментар кореспондента. Зателефонувала у довідкове бюро міської телефонної станції, щоб дізнатися координати районних служб субсидій. На жаль, сказали дівчата-телефоністки, у них такої довідки немає.

У приймальні обласного управління соціального захисту теж не знали телефонних номерів, що цікавили мене. Лиш повідомили, як зв'язатися з обласним відділом субсидій. Головний спеціаліст його П.Заклада повідомив: уряд поки що не надіслав нових тарифів на комунальні послуги, тому нарахування субсидій тимчасово зупинено. У разі заборгованості громадянина перед РЕУ, ЖЕКами та ін., між службою субсидій і боржником укладають угоду про погашення неплатежу протягом шести місяців.

І ще одна проблема. На скраплений газ і тверде паливо субсидій уряд не передбачив. Отже, селян, які користуються цими видами палива, знову кинуто напризволяще. Нині до обласних служб звертається багато самотніх людей похилого віку з проханням допомогти придбати на зиму дрова чи вугілля. Пенсія у колгоспників-пенсіонерів — 750 — 900 тисяч карбованців, а тонна вугілля — 9 мільйонів карбованців. Старі люди у відчаї. Що на них чекає, коли настануть холоди?.. На це запитання мені ніхто не зміг відповісти.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

КУРСИ ВАЛЮТ	КУПІВЛЯ			ПРОДАЖ		
	USD	DM	RUR	USD	DM	RUR
Черкаси	154-156	104	29	158-160	112	32
Чернігів	156	107	30	159	113	32
Кіровоград	153	105	30	158	115	32
Донецьк	152	105	30	160	113	34
Ужгород	153-155	105	28	159-162	110-112	30-31

Хроніка. Факти. Події

● *Канада*

Їх лякають — а їм не страшно

Група невідомих, яка називає себе «Локі-7», пригрозила викрасти лідерів промислово розвинених країн світу, які зберуться сьогодні на зустріч у верхах у Галіфаксі. Про це повідомили представники Королівської кінної поліції — провідної правоохоронної служби Канади.

● *Колумбія*

Мафіозі теж плачуть

У лавах колумбійських торговців наркотиками траур: тамтешня поліція заарештувала одного з ватажків злочинного «картелю Калі». Йому інкримінується величезна кількість злочинів, зокрема налагодження прямих поставок до США понад 80 /!/ відсотків кокаїну, який там споживається. Колумбійські урядовці, у свою чергу, висловлюють оптимізм, присягаючись у тому, що згаданий арешт — лише перший крок у тотальному наступі на наркомафію. Спостерігачі, однак, настроєні песимістично: тісні зв'язки торговців наркотиками з деякими високопоставленими діячами ні для кого у Колумбії не секрет.

На знімку: гамбурзький поліцейський і службовий пес — у пошуках наркотиків серед вантажу, який надійшов до місцевого порту.

Фото з журналу «Шпігель» /ФРН/.

● *Шрі-Ланка*

Там тільки нас не вистачало...

Уряд Шрі-Ланки терміново переглянув — у бік збільшення — видатки на оборону. Це рішення викликане широкомасштабним наступом сепаратистів, об'єднаних в організацію «Тигри визволення Таміл Іламу». Армія веде бойові дії у важкодоступних джунглях, де «тигри» почувають себе як удома. За повідомленнями іноземної преси, з обох боків у боях застосовується...українська зброя. Чи є вона там насправді і, коли це так, то як туди потрапила — запитання, звичайно, цікаві...

● *США*

«Дайте спокій бомбардувальнику!»

«У чому наша країна справді не зацікавлена, так це у 20 додаткових бомбардувальниках В-2 вартістю по півтора мільярда за штуку, — твердить американська газета «Вашингтон пост». — Отже, дайте спокій В-2!» Чому журналісти взялися захищати бомбардувальник-«невидимку» (у цій машині — на знімку — застосовані такі матеріали і технології, що вона не проглядається на екранах радарів)? А тому, що комітет палати представників з національної безпеки конгресу США включив до проекту асигнувань Пентагону на наступний рік згадані витрати, хоча... військові цього не просили. Американські генерали планували використати В-2 в ядерній війні проти СРСР. Вже й держави такої немає, і війною, здається, не пахне, проте законодавцям з конгресу не шкода грошей платників податків.

Коментар

Стабільність — справа наживна

Крига скресла, панове. Проміжна угода України з Європейським Союзом про партнерство і співробітництво почала перетворюватися з суто юридичного документа на фактичний. Кілька тижнів тому на підтримку цієї угоди віддала свій голос Іспанія. Днями її ратифікували обидві палати парламенту Великобританії. Після формального рішення Таємної ради 28 червня Великобританія офіційно повідомить про це органи ЄС у Брюсселі. Отож, як казав перший і останній Президент СРСР Михайло Горбачов, «процес пішов». Ми так довго запевняли світову співдружність, що українська карта, поки що чи не найменша в колоді, може з часом стати козирною (ми дуже на це сподіваємося), що співдружність, здається, повірила у це.

Не можна сказати, що підготовка угоди з ЄС для України була безпроблемна. 23 березня у Брюсселі відбулася перша зустріч спільного комітету, до якого входять представники ЄС та України, де досить високо оцінили конструктивізм у відносинах між Україною та ЄС. Сторони навіть обговорили можливість нових форм співробітництва, щоб прискорити у нашій державі реформування економіки.

Тоді ж і Європейська Комісія (ЄК) заявила, що з нетерпінням чекає регулярних дискусій з комітетом та основними міністрами уряду України. ЄК запевнила Україну, що докладе зусиль, аби розширити можливості українських експортерів, збільшивши нашу квоту і знявши заборону на продукцію, яка може принести державі вагомий прибуток. Україна, у свою чергу, пообіцяла якнайскоріше розв'язати проблеми, пов'язані з платою за реєстрацію іноземних агентств, що опікуються перевезенням вантажів. І це природно: якщо хочемо виходити на міжнародний ринок, треба коритися його законам.

І ось 1 червня у Брюсселі було підписано (вперше з країною СНД) Тимчасову угоду про торгівлю між Україною та Європейською Комісією. Тимчасову, бо і її повинні ратифікувати країни — члени ЄК. За словами міністра закордонних справ України Геннадія Удовенка, першою може стати Данія. Режим Тимчасової угоди зніме певні обмеження на експорт сталі, виробів з металу, текстилю, що дасть можливість Україні поповнити валютний запас. Україна зобов'язалася уникати демпінгової експортної політики, щоб її прихід на міжнародний ринок не був руйнівним для нього. Геннадій Удовенко вважає, що угода досить вигідна, але нам ще доведеться піднятися до її рівня.

А загалом угоди з ЄС та ЄК, нормальні, цивілізовані, відносини з Міжнародним валютним фондом, Європейським банком реконструкції та розвитку, звичайно, психологічно вплинуть на потенційних інвесторів. Якби нам та ще й стабільне законодавство, а ще краще — обіцяні реформи, то диви, за рік-два, за підтримки світу, і вилізли б із кризи. Вона вже добряче всім тут набридла.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Біаінформ (з Мінська)

Куди поділися пенсії?

За дорученням Президента Республіки Білорусь Олександра Лукашенка, службою контролю адміністрації Президента було проведено повторну перевірку дотримання встановлених термінів виплати пенсій.

Результати перевірки свідчать про серйозні порушення порядку виплати пенсій на території Республіки Білорусь з боку Кабінету міністрів й Міністерства соціального захисту, облвиконкомів, Національного й комерційних банків.

Ознайомившись із матеріалами перевірки, Президент Республіки Білорусь зажадав від керівників органів державної влади й управління негайного наведення порядку у виплаті пенсій і вказав на необхідність вжиття жорстких заходів для забезпечення соціального захисту населення.

Калькутта. Красуня індіанка Сумшита Сен, обрана на торішньому конкурсі «Міс Всесвіту», отримує благословення у всесвітньо відомої матері Терези, засновниці притулків Ордену Милосердя.

Фото ПТІ-ІТАР-ТАРС.

Візити

Летить Прем'єр, щоб узаконити перельоти

16 — 17 червня в Україні з офіційним візитом перебуватиме Прем'єр-міністр Республіки Вірменія Грант Багратян. Програмою візиту передбачаються зустрічі глави вірменського уряду з Прем'єр-міністром України Євгеном Марчуком. Планується підписати міжурядову Угоду про повітряне сполучення.

Дипломатичні відносини між Україною та Республікою Вірменія встановлені 25.12.91. З лютого 1993 р. у Києві працює посольство Вірменії. Ведуться переговори про відкриття українського посольства в Єревані.

Між нашими державами вже підписано близько десяти двосторонніх угод та протоколів про співробітництво. Нині опрацьовуються проекти міждержавного Договору про дружбу та співробітництво, міжурядових угод про культурне співробітництво, про трудову діяльність та соціальний захист громадян України та Вірменії, які працюють за межами своїх держав, про уникнення подвійного оподаткування та ряд міжвідомчих двосторонніх документів. Щодо угод підписаних, то сторони вже домовилися про створення міжурядової комісії з контролю за їх виконанням.

Очікується, що під час цієї зустрічі Україну цікавитимуть не тільки перспективи двостороннього співробітництва, але й багатостороннє співробітництво у рамках СНД та інших міжнародних організацій.

Віген САРКІСЯН, «Голос України» (із Єревана)

Бажаєш вчитися — плати!

У проекті нової Конституції, яка виноситься на референдум 5 липня, закріплено положення про те, що навчання в середніх державних закладах у Республіці Вірменія — безплатне.

Однак реформи, проведені останнього місяця Міністерством освіти, фактично перетворили школу в платний заклад. Так, учні будуть змушені платити величезну суму для придбання посібників (приблизно 10 — 15 доларів).

Нарешті, вилучено з учбових програм ряд предметів, у тому числі англійська мова, за яку тепер необхідно платити додатково. Деяким предметам залишено по 1 — 2 учбові години, а поглиблене їх вивчення також потрібно сплачувати. Крім того, навчання в 9 і 10 класах відтепер тільки платне. Ще більш вражаючі реформи проводяться у вищій школі. Скорочено держзамовлення, а ряд факультетів (юридичний, романо-германських мов, східних мов Єреванського держуніверситету) будуть лише платні. Аналогічна реформа відбулася і в медичному інституті. Суми називаються астрономічні — від 800 до 1200 доларів за один рік навчання. Залишається лише додати, що з січня нинішнього року мінімальна зарплата в Вірменії становила приблизно 1,5 долара.

Аркадій СИДОРУК, ІТАР-ТАРС (із Вашингтона)

Таємниці були, є. І будуть

Новим директором Центрального розвідувального управління США став 56-річний технократ Джон Дейч.

Його призначив главою розвідувального відомства президент Білл Клинтон 11 березня і одноголосно затвердив 9 травня на цій важливій посаді сенат у повному складі американського конгресу.

Які ж найголовніші віхи його кар'єри? Джон Дейч народився 27 липня 1938 року у Брюсселі (Бельгія), а 1946 року став громадянином США. Натуралізований американець отримав блискучу освіту. Спочатку навчався в Амхерст-коледжі, потім захистив ступінь доктора наук з фізичної хімії в Массачусетському технологічному інституті. Дейч одночасно просувався у науковій сфері й робив перші кроки на державній службі. В різні роки він працював у відділі системного аналізу Пентагона, асистентом професора хімії у престижному Прінстонському університеті, обіймав посаду проректора Массачусетського технологічного інституту — учбового і науково-дослідного центру, який має солідну репутацію не лише в США, а й в усьому світі.

Ніщо, в тому числі й зміни адміністрацій, не заважали Дейчу впевнено спинатися сходинками службової ієрархії. В період перебування при владі демократичної адміністрації Картера він обіймав посаду заступника міністра енергетики. За правління республіканця Буша був членом президентської консультативної ради з зовнішньої розвідки. Після приходу до влади адміністрації Клинтона Дейч стає 1993 року заступником міністра оборони, наступного року — першим заступником міністра оборони США. Дейч користується великою повагою в адміністрації, оскільки, за словами президента Клінтона, «відіграв провідну роль у переоцінці американської стратегії в ядерній сфері» і «здійснював контроль над модернізацією систем американської зброї».

Джон Дейч одружений, у нього троє дітей від першого шлюбу.

Прикметно, що Дейч погодився стати директором ЦРУ лише після того, як авансом було виконано його вимогу про те, що він одержить ранг члена кабінету і «широкі повноваження при розробці політики у сфері національної безпеки». Такі повноваження мав лише один його попередник — покійний Вільям Кейсі, який очолював розвідувальне відомство за президента Рейгана.

«Рішення сенату поклало край періоду невизначеності й розгубленості, який розпочався в ЦРУ з арешту в лютому 1994 року радянського шпигуна Олдрича Еймса, який окопався там, а також у зв'язку з раптовою відставкою з поста директора ЦРУ Джеймса Вулсі», — так прокоментувало затвердження Джона Дейча на посаді директора ЦРУ інформаційне агентство АП. «Я сподіваюся на те, що моральний стан співробітників ЦРУ буде відновлено завдяки дуже твердому керівництву нового директора», — заявив голова спеціального сенатського комітету з розвідки Арлен Спектер.

Своє кредо Джон Дейч виклав на слуханні щодо затвердження його кандидатури, яке відбулося нещодавно у спецкомітеті. «Я не згоден з тим, хто доводить, що з закінченням «холодної війни» немає більше необхідності таємно добувати інформацію, оскільки нашого найнебезпечнішого і грізного супротивника — Радянського Союзу — більше не існує», — заявив він. Втім, з цього приводу навряд чи були ілюзії в професійних колах з обох боків Атлантики.

ЧЕСНО ЗАРОБИВ – КОРИСТУЙСЯ, ВКРАВ – ПОВЕРНИ

Проект Закону про декларування майна і доходів вносить народний депутат України Степан Хмара

Стаття 1. Кожен громадянин України зобов'язаний декларувати своє майно і доходи.

Стаття 2. Зобов'язані декларувати майно і доходи громадяни іноземних держав і особи без громадянства, які займаються підприємницькою діяльністю в Україні.

Стаття 3. Декларуванню підлягають всі види доходів (заробітна плата, дивіденди, гонорари, доходи, отримані у вигляді подарунків, спадщини, за заповітами).

Стаття 4. Декларуванню підлягають всі види споруд (незалежно від їх вартості), рухоме й нерухоме майно (предмети тривалого вжитку), вартість яких в доларовому еквіваленті не менша як 1000 (тисяча) доларів США.

Стаття 5. Особа, яка декларує прибутки, зобов'язана вказати їх джерело (назву і адресу підприємства установи) і пред'явити документ, який підтверджує прибуток.

Стаття 6. Декларація подається у територіальне (районне) відділення податкової інспекції України за місцем проживання.

Стаття 7.1. Власник нерухомого майна (будівлі) зобов'язаний документально довести реальну вартість і законність джерела доходів, на які збудована або придбана будівля. За неможливості документально пояснити джерело законних доходів, на які збудована або придбана будівля, вона підлягає стягненню в судовому порядку в доход держави і її передають в розпорядження фонду комунального майна.

Стаття 7.2. Дія статті 7.1. поширюється на власників автомобілів та інших транспортних засобів, вартість яких перевищує в доларовому еквіваленті 1000 (тисячу) доларів.

Стаття 8. Особа зобов'язана задекларувати доходи не пізніше як через місяць з дня їх отримання.

За кожний прострочений день стягується штраф у розмірі 12 відсотків від суми доходу, вираженого в доларовому еквіваленті.

Стаття 9. Спроба приховування визначених цим Законом майна і доходів державним службовцем передбачає стягнення в доход держави цього майна і доходів та кримінальну відповідальність згідно з ст. 165 КК України.

Стаття 10. Працівник податкової інспекції, з вини якого сталося приховування чи заниження вартості майна і доходів, підлягає кримінальній відповідальності згідно з ст. 165 і 167 КК України.

Стаття 11. Дія статті 7.1. поширюється на власників будівель, які збудували чи придбали їх протягом трьох років до дня прийняття цього Закону.

Свій законопроект коментує і пояснює народний депутат України Степан ХМАРА:

— Я неодноразово виступав з цього приводу ще у Верховній Раді попереднього скликання, але коли побачив, що ніхто не зацікавлений подавати такий законопроект, а потім те, що з'явився кабмінівський, котрий передбачав декларування майна і доходів лише державних службовців, то вирішив узятися за справу особисто.

Урядовий проект не передбачає відповідальності за ухилення від декларування. І не виключає ось таких передбачуваних ситуацій: якийсь високопоставлений державний чиновник, заробляючи 7—10 мільйонів карбованців, справно декларує власне майно і доходи. А його тітонька з мізерною пенсією зводить за півроку триповерховий палац. Звісно, на кошти племінника, про це всі знають, але в тітки декларації не можна вимагати — закон не передбачає. То кому такий закон потрібний?

З іншого боку, я виходив з того, що боротися без цього закону з корупцією й організованою злочинністю, це все одно, що, даруйте за порівняння, ловити мух, обходячи нечистоти, на яких вони сидять.

Дехто стверджуватиме, що я пропоную порушувати права людини, принцип презумпції невинуватості, коли громадянин муситиме доказувати, що він не вкрав.

Але навіть старе законодавство передбачало, що кожен забудовник зобов'язаний мати відповідні документи на ті ж будматеріали. А ми ж знаємо, як будували шикарні дачі останнім часом — оформляли документи на частину матеріалів, а завозили, скільки заманулося. Утім, останнім часом, певне, взагалі ніхто жодних документів не вважав за потрібне оформляти. А хто від такої відповідальності звільняв?

Можуть закинути й інший докір: мовляв, я хочу надати законові зворотної сили. Але ж я не пропоную кримінальну відповідальність, а лише повернення в доход держави незаконно набутого майна.

Скажуть також, що це революційний підхід. Даруйте, а хіба це не революція, коли у нас за місяць дехто стає доларовим мільйонером. Де, в якій нормальній країні таке можливе? І чи не порушено права тих людей, яких обкрадено, які не мають за що купити шматка хліба, чи не є порушенням будь-яких законів той факт, що у нас сьогодні більше людей вмирає, аніж народжується? Чому виходжу з позначки — 1000 доларів в еквіваленті?

Керувався здоровим глуздом. Якщо людина придбала майно за 200—300 доларів — це одне, а якщо за тисячу — це, ви самі розумієте, дуже великі гроші, которі чесно, не порушуючи закону, заробити у нас непросто. А якщо чесно заробив — подай документ, і немає проблем.

А щодо трирічного терміну, то я взяв період, коли ситуація в Україні вийшла з-під контролю і корупція, організована злочинність набули форм епідемії, що й дало змогу злодіям розкрадати нашу державу і наживатися за наш із вами рахунок.

Точка зору юриста

А ось як коментує законопроект фахівець-правник, головний консультант постійної Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, кандидат юридичних наук Микола МЕЛЬНИК:

— Уже дехто стверджує, що запропонований С. Хмарою законопроект не має власного предмета регулювання, бо більшість його положень так чи інакше відображені у чинному законодавстві. А це не так. По-перше, тут змішують «грішне з праведним», бо той, хто так стверджує, має на увазі законодавство про оподаткування, а не декларування доходів. Ці поняття хоча й близькі та взаємопов'язані, але різні за змістом. По-друге, на сьогодні наше законодавство не передбачає системного, дійового підходу до фіксації доходів громадян. Хоча й існують окремі норми (зокрема, ст. 13 Закону «Про державну службу»), що передбачають для окремих категорій державних службовців подання за місцем майбутньої служби відомостей про доходи та зобов'язання фінансового характеру. Але, по-перше, ці норми фактично не діють, а подруге, якби й діяли, то дуже малоефективно.

Разом з тим, як на мою думку, з проекту слід вилучити посилання на конкретні статті Кримінального кодексу, за якими настаатиме відповідальність у разі спроби приховування доходів державним службовцем чи сприяння цьому з боку працівника податкової інспекції. Бо не можна передбачити, яким чином це буде зроблено, а отже — і якою буде кваліфікація дій винних, і чи буде в їх діях склад злочину взагалі. З цієї ситуації можна вийти, вживши традиційне формулювання — відповідальність настає згідно з чинним законодавством.

Дискусійним є положення, передбачені статтями 7.1 та 11 проекту. Вони дещо не узгоджуються з чинним законодавством. Але на те вони й уведені, щоб передбачити раніше не врегульоване законом. Можна зрозуміти категоричність окремих положень проекту, що, безумовно, спричинене як принциповість, життєвою позицією автора, так і ситуацією, що склалася в Україні з розкраданням державного майна та незаконним збагаченням. Але разом з тим положення проекту мають насамперед узгоджуватися з принципом презумпції невинуватості.

А загалом нагальність прийняття запропонованого народним депутатом України Степаном Хмарою проекту закону «Про декларування майна і доходів» — поза всяких сумнівів. Фіксація доходів і майна громадян шляхом декларування — це єдино можливий спосіб у загальнодержавному масштабі контролювати доходи кожного громадянина, їх джерело і зрештою їх правомірність.

Підготував Анатолій БЕНЬ.

Офіційно

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про застосування штрафних санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки

З метою поліпшення стану готівкового обігу, визначення єдиних підходів до встановлення відповідальності за порушення суб'єктами підприємницької діяльності норм з регулювання обігу готівки та запобігання зловживанням під час здійснення операцій з готівкою, приховуванню доходів **постановляю:**

1. Установити, що при порушенні суб'єктами підприємницької діяльності всіх форм власності, а також фізичними особами — громадянами України, іноземними громадянами, особами без громадянства, які є суб'єктами підприємницької діяльності, норм з регулювання обігу готівки, що встановлюються Національним банком України, застосовуються фінансові санкції у вигляді штрафу:

за перевищення встановлених лімітів залишку готівки в касах — у двократному розмірі сум виявленої понадлімітної готівки;

за перевищення норм витрачання готівки на поточні потреби — у розмірі сум їх перевищення;

за неоприбуткування (неповне оприбуткування) у касах готівки — у п'ятикратному розмірі неоприбуткованої суми;

за невстановлення лімітів залишків кас — у п'ятдесятикратному розмірі неоподатковуваного мінімуму доходів громадян за кожний випадок.

Установити, що відповідальність за невстановлення лімітів залишку готівки в касах покладається на установи комерційних банків, до яких застосовуються передбачені цією статтею фінансові санкції.

Порядок лімітування готівки та організація контролю за його додержанням визначається Національним банком України.

Штрафи, передбачені цією статтею, стягуються до державного бюджету у безспірному порядку.

2. Установити, що штрафні санкції, передбачені цим Указом, застосовуються до суб'єктів підприємницької діяльності державними податковими інспекціями на підставі матеріалів проведених ними перевірок і подань комерційних банків, державної контрольно-ревізійної служби, органів Міністерства внутрішніх справ України, Національного банку України шляхом надання банку за місцем знаходження розрахункового рахунку платника безакцептної платіжної вимоги-доручення.

3. Контроль за додержанням вимог цього Указу юридичними особами, крім комерційних банків, і фізичними особами — суб'єктами підприємницької діяльності здійснюють комерційні банки, органи державної податкової служби в Україні, державної контрольно-ревізійної служби та Міністерства внутрішніх справ України.

Контроль за додержанням вимог цього Указу комерційними банками здійснює Національний банк України.

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ, 12 червня 1995 року.

У КОМІСІЯХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Комісія з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності депутатів розглянула пропозиції до проекту Постанови Президії Верховної Ради України «Про порядок обліку робочого часу та відрядження народних депутатів України».

Проаналізовано також пропозицію групи народних депутатів України про утворення інституції парламентських приставів, тобто службових осіб, підлеглих безпосередньо Голові Верховної Ради і виконуючих його доручення щодо дотримання депутатами встановленого порядку проведення пленарних засідань. Вона відхилена, оскільки, на думку членів Комісії, така інституція принижуватиме гідність народних депутатів. Крім того, положення про наведення порядку у сесійному залі містяться у Регламенті Верховної Ради України.

Обговорювався на засіданні комісії і проект Статуту редакції журналу Верховної Ради України «Віче». Було внесено ряд зауважень і доповнень до нього.

Розглянувши запит народного депутата В.А.Ткаченка щодо носіння деякими народними депутатами депутатських значків незатвердженого зразка, тобто з неіснуючою символікою, Комісія ухвалила винести на розгляд Верховної Ради питання про заборону використання народними депутатами України у робочий час депутатських значків незатвердженого зразка.

Проект Закону України «Про вибори народних депутатів України» розглянула **Комісія з питань молоді, спорту і туризму.**

Депутати дійшли висновку, що запропонований законопроект в частині встановлення вікового цензу 25 років для обрання народним депутатом України значно обмежує права молодих громадян брати активну участь в законотворчій діяльності, побудові правової демократичної держави. Запропоновано внести поправку, що «депутатом може бути обраний громадянин України, який має право голосу, не молодший 21 року на день виборів».

Відзначаючи в цілому прогресивний характер законопроекту, члени Комісії внесли ряд пропозицій щодо його удосконалення.

Пропонується, зокрема, залишити право висунення кандидатів у депутати трудовими колективами, для блоку партій збільшити кількість підписів на його підтримку, встановити рівні умови для реєстрації кандидатів від партій і незалежних по одномандатних виборчих округах, визначити статус уповноваженого кандидата в депутати та мінімально допустимий відсоток виборців, які мають взяти участь у голосуванні, щоб вибори вважалися дійсними.

Депутати зазначили, що окремі статті законопроекту суперечать Конституції України, ігнорують волевиявлення виборців.

Враховуючи соціально-політичну значимість для суспільства впровадження нового законопроекту, Комісія вирішила провести в червні спільне засідання з Українським Національним Комітетом Молодіжних Організацій, керівниками всеукраїнських молодіжних організацій з цього питання.

Прес-служба Верховної Ради України.

У СВЯТА І БУДНІ ВІДДАВАТИ БОРГИ

ВІДСВЯТКУВАЛИ 50-річчя Перемоги над фашизмом. Були сльози радості і сльози печалі. Раділи ті, хто дожив до цього ювілею, поставив на ноги дітей, діждався онуків і правнуків. Ці ж ветерани водночас і сумували від того, що нині в них дуже мало підстав відчувати себе переможцями. Адже не так шанують у нашій державі ветеранів війни, як годиться. Як робиться це у цивілізованому світі. На жаль, така нині наша дійсність.

Щоб якось пом'якшити цей смуток, виконком нашої районної Ради ще в грудні минулого року розробив конкретні заходи щодо увічнення пам'яті полеглих воїнів, вшанування ветеранів, надання їм матеріальної допомоги. За розрахунками на все це потрібно було щонайменше 7 мільярдів карбованців. У районному бюджеті таких коштів не було. Звернулися по допомогу до трудових колективів підприємств усіх форм власності. Приємно, що повсюди поставилися до цього звертання з розумінням. Одними з перших перерахували кошти на спеціальний позабюджетний рахунок радгосп імені Горького, де директором В. Мартиненко, агрофірма імені Кірова, очолювана І.Жерновим, Роївська філія фірми «Донбас нафтопродукт» (директор Л.Загородня) та інші колективи. Крім того, понад 700 мільйонів карбованців було зароблено на районному трудовому суботнику.

Куди ж спрямували ці кошти?

На видання «Книги пам'яті», на пам'ятний подарунок кожному учасникові бойових дій — наручний годинник; на одноразові грошові виплати фронтовикам в розмірі 1200 тисяч карбованців (інвалідам війни — 1,5 мільйона карбованців); солдатським удовам — 1 мільйон карбованців. Значну частку позабюджетних коштів було виділено інвалідам для придбання бензину та утримання автомобілів, а також на компенсацію ветеранам за невикористані санаторні путівки.

Особлива турбота — про медичну допомогу ветеранам. Лікувальними закладами району взяті на облік всі інваліди і ветерани війни. Для них у лікарнях зарезервовано 80 ліжок. Інвалідам за рецептами лікарів ліки доставляють додому. Напередодні Свята Перемоги в райцентрі став до ладу шпиталь для ветеранів. Його створено на базі санаторію «Явір», спорудженого на кошти сільськогосподарських підприємств нашого району і області. Найближчим часом справить новосілля районна служба «Милосердя», яка зажила значного авторитету серед самотніх літніх громадян та інвалідів. Продовжимо здійснювати й інші заходи, аби хоч якось полегшити життя ветеранів.

Хочу знову наголосити, що все робимо спільно з місцевими Радами і ветеранською організацією. Особливо активно працюють Курахівська і Красногорівська міські, Новоукраїнська і Степнянська сільради. Значну турботу про своїх ветеранів війни і праці проявляють директори Курахівської ДРЕС В.Педос, Роївського елеватора М.Назаренко, Мар'їнської харчосмакової фабрики В.Джамбек, голова колгоспу «Батьківщина» М.Бондаренко, багато інших керівників.

Я, як і численні наші депутати, свідомий того, що ніякими грішми чи подарунками не оцінити подвигу, здійсненого нашими батьками в роки війни. Ми завжди будемо перед ними у великому боргу. І борг цей треба віддавати постійно.

Віктор МАНЬКО,
голова Мар'їнської районної Ради народних депутатів.
Донецька область.

ВДОВА, ЯКА МЕШКАЄ НА ДАХУ

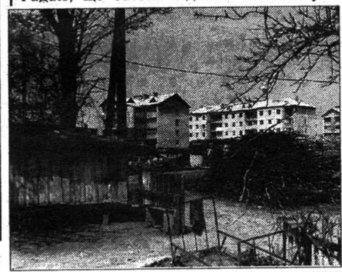
З БОЛЕМ у серці дивимося на згорьовану дев'яностолітню солдатську вдову, яка виховала трьох дочок і пропрацювала останні сорок років телятницею і свинаркою в радгоспі. А живе Єфросинія Григорівна Кучук в селі Кирсанівці по вулиці Леніна, 9. І де б ви думали? — На горищі! За чесну і доблесну працю в дні столітнього ювілею В.І.Леніна медаль його імені отримала і, як бачите, по вулиці його імені мешкає в 4-ій Чорнобильській зоні. Неподалік багатоповерхові будинки з усіма зручностями красуються. Одне слово, все для блага і щастя людини. Одначе не для солдатської вдови.

Зі щемом у серці вкотре перечитую листа дев'яностолітньої матері-страдниці. Гадаю, що батьки-педагоги голови Тульчинського райвиконкому Євгена Заремби нагадають своєму синові: забувати солдатську вдову — гріх. Тож відчуймо біль душі і серця подільської працівниці і допоможемо їй і словом, і ділом. Учитаймося в ці рядки:

«Прохання

Дорогі мої діти, редактори, внуки і правнуки. Будьте собі Верховної Ради вершителями, бо ви друкуєте її закони для народу і від його імені, та побійтеся Бога і змилуйтеся над честю і совістю Ваших матерів. Мені однаково, бо дехто каже з керівників, що цвинтар по нас уже плаче. Бог їм суддя. Прийдьте і подивіться, в яких умовах, як я вік свій доживаю. А в Тульчині правди знайти важко.

Скажіть мені, не Вашій матері, це я, Єфросинія, благаю, за сорок років праці в одному господарстві заробила я собі притулок, а ще й при тому, що трьох дітей виховала? Та й чоловік на фронті загинув, мій добрий і любий Василько. Хіба ж не заслужила я надію, віру і любов? Чи поневірятися мені все життя на горищі? Прийдьте, благаю, за те, що мій Василько завоював Перемогу, допоможіть мені і розв'яжіть мою долю».

На плині нашої тихої розмови я помітив у згорьованих очах старенької матері-страдниці блискітно-бринячу сльозу. Мені стало образливо на самого себе за те, що нічим не можу допомогти Єфросинії Григорівні, яка з 1950 року отримала помешкання на горищі як тимчасове, і сорок п'ять років, половину її життя спускається і піднімається крутою драбиною. Останнім часом немічна мати не може подолати драбину без такого «пристрою», як подушка. Чи довго ще так буде мучитися і оплакувати своє життя згорьована немічна солдатська вдова? А чи заплачуть, і від чого молоді чиновники і бюрократи у Тульчині?!

Олександр САКУРА.

І чекає вона солдата...

— А може, таки погодитеся? — вже втретє повторив я своє прохання.

— Синочку, та навіщо вам стара баба, в селі молодих жіночок багато. І так гарно квітують...

— Олено Якубівно, але ми вас хочемо сфотографувати, — я знову за своє. — Це недовго, ви отут посидьте одну хвилинку...

Ставлю біля ліжка стільця, підтримую за руку стареньку жінку. Вона сідає. Витирає сльози. І розказує:

— Чи пам'ятаю свого чоловіка? А хіба я знаю, то так давно було... Ми з ним рочків два прожили. І дві донечки народилося, виростила я їх сама. Коли б то все вам розказати. Два рази все згоріло, в колгоспі на буряках руки повитягувала, болять ночами — спасу нема. Така моя доля сирітська. Тата не пам'ятаю, в чотирнадцятому році, коли я родилася, на війні загинув. З мамою бідували. І донечки мої також тата свого не бачили. В сороковому році, як у селі совети були, мого Володьку забрали. Не знаю коли, але написали, що пропав... Хоч би разочок на його могилку сльозу пролити, та не знаю, де вона. Може, ви, рідненькі, допоможете знайти могилу мого Володьки?

Ось така важка розмова, як і вдовине життя. П'ятдесят п'ять років живе без чоловіка Олена Якубівна Федосюк. Старенька її хатина стоїть на околиці села П'ятидні Володимир-Волинського району. В хлівчику — дві кізоньки, кілька курочок, а в буді — старий та хворий пес, що хрипло гавкає. Ото і все господарство. Маму часто навідують дочки, які живуть у Володимирі-Волинському, внуки і правнуки. А Олена Якубівна нікуди звідси не хоче виїжджати.

— Я вже ледве дибаю, але кізочкам травички нарву, а соломи вкраду, з Господом при зорях побалакаю, постою біля плоту, на людей подивлюся...

Схлипнула важко, заплющила очі, а сльози так і покотилися...

— І навіщо вам мене фотографувати? Молодих он скільки в селі. Ото коли б мій Володька повернувся та як ото ви — зайшов би в хату... Я би його впізнала. А може, і не впізнала б — сама не знаю. Але нехай би прийшов...

Отака вона, вдовина доля. Весь вік надіятися, чекати. Господи, змилуйся над удовами, допоможи їм, якщо Ти можеш! Їхня лебедина вірність варта Твого благословіння.

Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

ТАЄМНИЦЯ МЕДАЛЬЙОНА

НА ОКОЛИЦІ Цюрупинська, у старому окопі, один із місцевих жителів знайшов маленьку чорну капсулу — солдатський медальйон із запискою. На зотлілому папері (а це був стандартний бланк) написано: «Азаров Фи...п Дмитриевич, командир отд. стрелков, 1911 года рождения, русский, уроженец Орловской области». Далі вказувалася адреса сім'ї власника медальйона: Сталінська область, Ольгинський район, Ново-Гнатівська сільрада. Деякі місця записки, на жаль, стерті, прочитати неможливо. Одержавши цю записку і узгодивши свої дії з віськкоматом, до місця знахідки виїхали працівники Херсонського краєзнавчого музею і члени патріотичної пошукової групи.

Завідуючий науково-технічним відділом музею В.Пиворович розповів: солдатський медальйон допоміг членам експедиції знайти останки загиблих воїнів, які потім були поховані з почестями. Вдалося пролити світло і на обставини загибелі радянських бійців, які в 1944 році визволяли Херсонщину від німецько-фашистських загарбників.

В окопі добре збереглися кістки двох наших солдатів. Поруч — іржаві боєприпаси, датовані 1943 роком, рештки одягу, взуття, осколки мін і снарядів, гранат. Бійці знайшли останній притулок біля укріпленої гітлерівцями висоти на місці зруйнованого хутора Сирих. Фашисти організували тут оборону, щоб зупинити вихід радянських військ до Дніпра. Певно, уночі групі наступаючих вдалося пробитися у низину між піщаними пагорбами і закріпитися тут, виривши окоп за 15—20 метрів від ворогів. Зав'язався нерівний бій, під час якого обидві сторони пустили в хід гранати. Осколки радянської гранати Ф-1 знайдено на висоті, де фашисти встановили кулемет — збереглися розсипи гільз від нього. Знайдено також порцелянові кільця від німецьких гранат. Очевидно, сміливці були підірвані саме цими гранатами, і нашвидкуруч викопаний окоп став могилою для двох радянських бійців. Звичайно, пізніше ця безіменна висотка була взята нашими військами. Але і цього разу не обійшлося без втрат. Береги Славутича тут і в інших місцях густо политі кров'ю визволителів.

Далі все було, мабуть, як завжди: рідним повідомили про те, що солдати «загинули» чи «пропали безвісти». Втім, не знаємо, чи одержала якусь звістку про свого чоловіка дружина Азарова. Судячи з записки, її звали Катерина Михайлівна. Навряд чи вона знала, що Пилип Азаров зустрів геройську смерть біля висоти на підступах до Херсона, і останки його, засипані піском, більш як 50 років залишалися непохованими. Тепер з'явилася можливість розповісти рідним, якщо вони знайдуться, про це. Пошуковці знову включаються в роботу.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

Віталій КОНОНЕНКО:

«Майбутнє вищої школи — за університетами»

Освіта

***ПРИКАРПАТСЬКИЙ** державний університет імені Василя Стефаника — один з наймолодших класичних університетів України: в цьому високому статусі він завершує лише третій навчальний рік. Про проблеми, пов'язані зі становленням вузу як невід'ємної ланки національної вищої школи України, наш позаштатний кореспондент веде розмову з ректором, академіком Академії педагогічних наук України Віталієм **КОНОНЕНКОМ**.*

— Віталію Івановичу, для Вас, напевне, не секрет, що і в Івано-Франківську, і за його межами є люди, які досі скептично ставляться до перетворення Івано-Франківського педінституту в Прикарпатський університет?

— Звісно, я знаю, що такі люди є, навіть у нашому університетському колективі. Звичайно, ми могли б не завдавати собі зайвих клопотів у цей складний час, а йти второваним шляхом, готуючи педагогічні кадри. Та після здобуття Україною незалежності перед працівниками вищої школи постало завдання — вивести її на рівень світових стандартів, інтегрувати у світову систему освіти. А, як відомо, ні в США, ні в інших передових країнах Заходу інституту як вищого навчального закладу не існує. Вищу освіту там дають університети.

Зрештою, і потреба в навчальному закладі сучасного університетського типу в нашому регіоні була очевидна. Особливо велика потреба постала в юристах, економістах, психологах, фахівцях інших спеціальностей, здатних рухати суспільно-політичні й ринкові реформи.

Таким чином, ця метаморфоза була зумовлена не амбіціями керівництва, професорсько-викладацького складу вузу, а самим життям.

— Прикарпатський університет завершує третій навчальний рік. Чи можна сказати, що його становлення позаду?

— На практиці важко визначити межу, за якою можна говорити про завершення якогось процесу. Тільки постійний пошук, постійна націленість на нове, на перспективу робить вуз вузом. У цьому розумінні процес творення університету відбуватиметься постійно, бо якщо він зупиниться, то це буде його кінцем.

— Тоді я поставлю питання інакше: які зміни відбулися в самому змісті навчання, в наукових пошуках, у структурі вузу, що дають підстави називати колишній педінститут університетом?

— Зміни суттєві. Сьогодні готуємо фахівців із 23 спеціальностей, з яких 12 нові, суто університетські. Ми відкрили нові факультети, характерні лише для університету, — юридичний, економічний, романо-германської філології. З нового навчального року почне працювати філософський факультет. Нове дихання дістали наші мистецькі факультети — музичний і художній.

Активізується науковий пошук. Зокрема разом з Інститутом національних відносин і політології НАН України ми створили відділ регіональних проблем. На грунті цього відділу маємо задум створити окремий інститут регіональних проблем українознавства.

Маємо добре відлагоджену систему інтернету, яка дозволила нам увійти в інформаційні університетські системи світу. Створили університетське видавництво. Започаткували власні аспірантуру й докторантуру, які успішно працюють, захист кандидатських дисертацій в себе тощо.

— Невже від педінституту і згадки не залишилось?

— Певний педагогічний ухил, звичайно, зберігається. Це зумовлено тим, що в нас велика група викладачів і науковців — доктори і кандидати педагогічних наук. Тепер потреба в них якоюсь мірою зменшилась, бо університетські програма, навчальний план не передбачають такої великої кількості науковців в галузі педагогіки. Але ж людей не викинеш на вулицю. І ми знайшли таке рішення: разом з Академією педагогічних наук створили інституцію, яка називається Центр української етнопедагогіки і народознавства. Певна частина педагогів знайшла тут застосування своїм здібностям.

Є й інші напрацювання. Але для мене як ректора головне, що поступово пріоритети віддаємо аспектам саме університетської освіти, що відбувся психологічний злам у свідомості і викладачів, і науковців, і студентів, що всі ми відчули себе «університетчиками». А все це в комплексі і дає нам право називати наш вуз університетом.

— Віталію Івановичу, для успішної підготовки сучасних фахівців, для продуктивної науки потрібні передусім підготовлені викладацькі і наукові кадри. І зрозуміло, що професорсько-викладацький корпус педінституту не можна автоматично перенести на ниву університетської освіти. Як виходите із цієї ситуації?

— Це особливо складна проблема. І вона не може бути розв'язана за короткий проміжок часу. Бо аспірантура — це мінімум три роки, докторантура — це теж три роки. І все ж таки вдалося зробити чимало. Якщо в педінституті викладачів з ученими ступенями було значно менше половини всього складу, то тепер маємо їх дві третини. Тож і в цьому ми не гірші від багатьох університетів-«старожилів».

Інша річ, що будь-який університет мусить мати вищі наукові школи, людей із світовими іменами. Говорити про це ще передчасно, хоча й сьогодні в нас чимало вчених, якими можемо пишатися.

— В кадровій проблемі робите ставку на власні сили чи залучаєте людей з інших університетів?

— Безумовно, орієнтуємось на власні сили. Щороку до 25 молодих людей направляємо на навчання до аспірантури й щороку 25—30 викладачів захищають дисертації. Але разом з тим ми залучаємо до роботи в університеті й учених інших вузів. Зокрема, на юридичному факультеті читають лекції професори юридичного факультету Львівського університету. Досить велику групу викладачів запрошуємо з-за кордону. В нас читають лекції американські, англійські, німецькі вчені. До речі, для Заходу це звичайна практика.

— Нинішня економічна ситуація в Україні нерідко ставить вищу школу і освіту взагалі просто-таки в немислимі умови. Не вистачає буквально всього: грошей на зарплату, коштів на розвиток матеріальної бази, на навчальні посібники, квартири для викладачів тощо. Щоб якось звести кінці з кінцями, вузи дедалі ширше запроваджують платне навчання. Це вихід із становища чи безвихідь?

— Безперечно, це все ж таки вихід. Платна вища освіта існує в усіх розвинених країнах світу. І їхнє населення сприймає це явище як нормальну річ. Звичайно, я розумію, нині в Україні переважна більшість людей отримує таку зарплату, що не може заплатити за комунальні послуги, а не те, що за навчання у вузі.

Та є люди, які мають таку змогу, є і юридичні особи, готові платити за підготовку спеціалістів для себе. То чому ж їм відмовляти? Тим більше, що за оплату в нас вчаться лише ті, хто не пройшов за конкурсом, і це робиться аж ніяк не за рахунок скорочення державного замовлення, яке ми завжди виконуємо.

На мою думку, Україна йтиме шляхом, яким ідуть усі цивілізовані країни. Тобто, матиме змішані форми навчання: державне замовлення і платне навчання. В яких пропорціях — це залежатиме від рівня добробуту й доходів наших людей.

— У кожній цивілізованій державі існує чітка система пошуку й добору обдарованих дітей, з котрих, власне, й формується національна інтелектуальна еліта, без якої неможливий суспільний і державний поступ. І в Україні чимало вузів, не покладаючись на традиційний екзаменаційний відбір, починають самі заздалегідь готувати майбутніх студентів. Серед них і Прикарпатський університет...

— Так, цю роботу ми розпочали давно. Бо добре розуміємо, що без чітко налагодженої системи пошуку й відбору талантів, які в майбутньому складуть основу інтелектуальної еліти нації, не розв'язати не лише проблем суспільного поступу і державотворення, а й проблем вищої школи. У нас при університеті вже кілька років діє ліцей високого рівня. Я ознайомлювався з подібними закладами при інших університетах і переконаний, що наш ліцей нічим не поступається навіть перед столичними. Щороку з нього ми отримуємо добре студентське поповнення. Якщо не всі, то основна частина випускників ліцею навчається в нашому університеті.

Маємо угоди з іншими навчальними закладами — педагогічними училищами, коледжами, гімназіями, ліцеями, де також провадимо відповідно роботу з добору майбутніх студентів. Влаштовуємо спеціальні олімпіади, конкурси тощо. Мета їх — щоб жодна талановита дитина не залишилася поза вузом.

— Віталію Івановичу, на завершення розмови скажіть, на яке ще питання, що я, можливо, упустив, Ви хотіли б дати відповідь?

— На питання, чим Прикарпатський університет одрізняється від інших класичних університетів, в чому його індивідуальність, його обличчя, його «візитка»?

— Цікаве запитання. Тож прошу.

— Наш університет має два факультети, яких не має жоден інший університет України, — художній і музичний. Наявність їх створює особливий настрій, творчу обстановку, своєрідну мистецьку атмосферу в колективі, впливає на загальну культуру вузу. Я не кажу вже про наші уславлені творчі колективи, наших виконавців, яких знає не лише Україна, а й світ.

Словом, наявність мистецьких факультетів створює нашому університетові особливий імідж.

І це закономірно. Адже живемо й діємо в регіоні унікальному щодо національних, культурних, освітніх і мистецьких традицій. Годі шукати в Україні чи ще десь такий багатий народними талантами край, як, скажімо, Гуцульщина, Покуття, Опілля, Бойківщина чи Лемківщина. Не врахувати цього народного багатства в підготовці національної еліти було б непростимо. В цьому і є неповторність, індивідуальність Прикарпатського університету, його, коли хочете, «родзинка».

Інтерв'ю вів Василь НАЗАРЧУК.

Нам пишуть

Повернімося до «містечка»

Місто — це великий населений пункт, адміністративний, промисловий, торговельний і, звичайно ж, культурний центр.

Невеликий населений пункт, подібний до міста, здавна у нас визначали терміном «містечко» (від «місто» і зменшувального суфікса -ечк).

Незадовго до війни замість «містечка» було введено термін «селище міського типу». Він має кілька вад, зокрема не економний. У цьому зв'язку вживають його як абревіатуру — смт. Це збіднює мову. У творі «Сорочинський ярмарок» М.Гоголя є таке: «... дорога, верстов за десять до містечка Сорочинці, кипіла народом...» А що як у це речення вставити «селище міського типу»? Або в пісню:

«... У містечку Богуславі...»

От би співалося:

«У селищі міського типу Богуславі...»

В художніх творах письменники обходять цей термін. А старий — містечко — красивий, милозвучний, економний — обходять як неприйнятий нині.

Чи не час повернути в українську мову невиправдано забуте «містечко», яким протягом століть користувалися наші попередники? А «селище міського типу» варто вилучити.

Микола ЯНКО,
кандидат педагогічних наук, дійсний член Географічного товариства України.

Аварія, що підкрадається споквола

Гучно лопається колесо машини. Це привертає увагу. Та є аварії, які підкрадаються споквола і непомітно. Наша увага привертається зазвичай лише тоді, коли чиєсь життя «лопається». Самогубство, злочини, в'язниця... Крах на роботі. А мільйони людей, життя яких повільно і непомітно стає порожнім і безглуздим, хіба нашої уваги не заслуговують? Їхнє життя також починалося з великої надії. Та потім надію поглинули великі та малі розчарування. Зосталася звичка і буденність: як усі, так і я. При цьому сумління топчуть ногами. «Для чого я взагалі живу?» — «Чи правильно я живу?» — на такі питання намагаються не звертати уваги, прагнуть їх заглушити. Врешті-решт, з таких людей виходять просто обивателі. Шаблонне мислення і фрази. Аварія, яку не чуємо.

Усе життя — суцільна аварія!

Та наше життя ми можемо врятувати! Ісус Христос пропонує нам іншу можливість: «Я прийшов, щоб дати життя в усьому його багатстві». Це в Євангелії від Івана.

Шановні читачі! Якщо ви бажаєте більше дізнатися про Бога, напишіть нам на адресу: 293780, Львівська область, м. Трускавець, вул. Роксоляни, 10. Християнська місія «Вістка миру».

Ярослав БОРСУК,
пастор християнської місії «Вістка миру».

ЗАХІД ДАЄ КРЕДИТИ. ЯК ЇХ СКОРІШЕ ВЗЯТИ?

Що означає відкриття кредитної лінії Євробанку для малого і середнього бізнесу України

Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) уклав угоду з Україною щодо надання довгострокового кредиту на загальну суму 100 мільйонів екю (близько 120 мільйонів доларів США) для підтримання малого і середнього бізнесу. Кредитна лінія реалізується через мережу комерційних банків України. У ній можуть брати участь будь-які банки, що відповідають вимогам ЄБРР. Однією з головних умов приєднання до кредитної лінії є проходження українським банком аудиторської перевірки за міжнародними стандартами обліку. ЄБРР проводить жорстку перевірку всіх учасників кредитної лінії. Якщо рейтинг якогось із них перебуває на рівні міжнародних норм, ЄБРР має намір надавати йому кредити без жодних гарантій. Відсоткові ставки встановлюють з маржею, вищою за базову ринкову ставку. Зазвичай це LIBOR (London Inter Bank Offer Rate — лондонська міжбанківська ставка) плюс відсоток за ризик країни й проекту. До всіх підприємств, які звернуться по кредит, Євробанк ставить низку вимог. По-перше, вони мають належати до недержавного сектора економіки, а число працюючих на них не повинно перевищувати 500 чоловік. По-друге, ці підприємства зобов'язані дотримуватися відсоткового співвідношення між позиковими і власними коштами 70:30. По-третє, фонди підприємства перед запровадженням проекту мають становити не більше 2,5 мільйона доларів США. По-четверте, бізнес-план, складений згідно з вимогами, передбаченими ЄБРР, має переконливо свідчити про можливість повернення кредитів. Нині за своєрідним «круглим столом» ми зібрали тих, хто має безпосередній стосунок до нової кредитної лінії ЄБРР.

Приватизація — головна умова розвитку кредитного ринку

Ярослав КІНАХ, представник ЄБРР в Україні:

— Ми хочемо надавати кредити передусім приватним підприємствам. Але з огляду на приватизацію у деяких випадках бажано профінансувати проекти, пов'язані з державною власністю. Малий бізнес в Україні практично не має доступу до валютних кредитів. Не всі комерційні банки можуть їх надати, а коли й надають, то беруть надто високий відсоток.

Оскільки суми кредитів невеликі, ми вирішили передавати їх через НБУ тим українським банкам, які відповідають нашим критеріям. Поки що, на жаль, лише «Градобанк» виконав усі наші вимоги і здійснює фінансування трьох проектів на 2,5 мільйона доларів. До цієї програми підключилися також «Укрінбанк», «Приватбанк» (Дніпропетровськ), «Західноукраїнський комерційний банк» (Львів), «Аваль» та «Український кредитний банк». Кредитна лінія відкрита для всіх банків, які бажають користуватися нею. Але вони повинні задовольнити наші вимоги.

— Яка у здійсненні цієї кредитної лінії роль аудиторських фірм?

— Ті українські фірми, які хочуть працювати з західними інвесторами, одержати кредити західних банків, мають пройти міжнародний аудит. Без цього на Заході буде важко залучити когось до надання кредитів, інвестування проектів в Україні. Наша фінансова система базується на прибутку. Тому, починаючи працювати з українською фірмою, ми хочемо зрозуміти — прибуткова чи збиткова її діяльність? З фінансових звітів фірм це не завжди зрозуміло. Тому й потрібний міжнародний аудит.

— Які найближчі плани ЄБРР в Україні?

— Цього року плануємо профінансувати проект модернізації Дарницької ТЕЦ, щоб поліпшити постачання теплом та електроенергією Києва. Здійснюватимемо його спільно зі Світовим банком. Адже доведеться змінювати й тепломережі, тож для нас це не комерційний проект.

В Україні чимало проблем в галузі енергетики, ваша країна надто залежна від зовнішніх поставок енергоносіїв. Тому наші спеціалісти розробляють проект модернізації електростанції, що працює на вугіллі, з допомогою західних технологій.

Хочемо також сприяти процесові інвестування суднобудування та інших експортноздатних галузей. Розглядаємо проект роздержавлення «Укргазпрому».

Людина, яка вміє слухати

Нік ДЖЕРРА, директор представництва аудиторської фірми «Делойт і Туш» в Україні:

— «Делойт і Туш» — міжнародна аудиторська компанія, що працює у 123 країнах. Фірма обслуговує транснаціональні корпорації, що посідають важливе місце на міжнародному ринку товарів і капіталів. Серед них «Дженерал моторс», «Міцубісі», «Сумітомо», «Дойче Бундесбанк», банк «Креді Ліоне» та ін. На сьогодні ми є аудиторами 55 із 200 найбільших банків світу і 27 відсотків банків, величина активів яких перевищує 1 млрд.. доларів США. Протягом останніх п'яти років фірма найуспішніше розвивається у Центральній і Східній Європі.

Фірма прийшла в Україну як піонер розробки джунглів для цивілізованого ринку, який щойно народжується. В Україні ми аудуємо передусім банки. Під час перевірки у нас нагромаджуються різні пропозиції щодо оптимізації їхньої діяльності. Першою установою, в якій ми виконали аудиторську перевірку за результатами роботи у 1993 році відповідно до міжнародних стандартів, був «Градобанк». Крім складання міжнародної звітності, ми надали його керівництву наші рекомендації щодо поліпшення й дальшого розвитку банківських операцій, надто ж у сфері кредитної діяльності і валютного ринку. Завершуємо перевірку «Укрінбанку» за підсумками роботи в 1994 році, виконуємо цю роботу в «Західноукраїнському комерційному банку», на черзі інші.

Ми готуємо саме середовище, без якого ринкова економіка просто неможлива: аудит згідно з українськими й міжнародними стандартами; консультації з питань управління і стратегії розвитку, менеджменту; трансформація фінансової звітності з українських стандартів на міжнародні; аналіз ефективності діяльності установ; послуги в галузі впровадження систем на базі комп'ютерної техніки; комп'ютеризований бухоблік; пошук керівного складу для компаній.

У перспективі ми плануємо стати повноправною українською компанією на ринку України. Мета нашої діяльності — проведення обов'язкового аудиту відповідно до вимог місцевого законодавства. Нашим основним завданням є надання широкого спектра послуг як українським, так і іноземним банкам та підприємствам будь-якої форми власності, що займаються найрізноманітнішими видами діяльності.

Умови Євробанку жорсткі, але їх необхідно прийняти

Віктор ЖЕРДИЦЬКИЙ, президент «Градобанку»:

— Кошти, що їх надає ЄБРР, невеликі. Чим же цікавий цей проект для вашого банку?

— Ані великих кредитів, ані великих доходів з цього проекту ми не одержуємо. 120 мільйонів доларів — то не та сума, заради якої варто було перебудовувати всю роботу нашого банку, його 50 філіалів. Умови, пропоновані ЄБРР для участі в кредитній лінії, жорсткі, але їх треба пройти з огляду на адаптацію до тих вимог, що існують у міжнародних фінансових організаціях. Для нас тут важливіший не власне кредит, а одержання підтвердження того, що банк відповідає світовим стандартам, з боку інституції, яка має великий авторитет у світі. Ми пройшли вже дві перевірки міжнародної аудиторської фірми «Делойт і Туш», нині ведеться третя, за результатами роботи за 1994 рік. А надалі регулярно користуватимемося послугами висококопрофесійних аудиторів. Без таких помічників жодна установа, що хоче працювати на міжнародному фінансовому ринку, не зможе цього зробити.

— Що реально зробив «Градобанк» у справі освоєння кредиту ЄБРР?

— Ми здійснюємо проекти на 2,5 мільйона доларів на трьох підприємствах. Перше виробляє цукерки. Друге — то фірма, що займається поширенням реклами на обладнаних нею в Києві автобусних зупинках. За проектом, здійснюваним спільно з нами та ЄБРР, закуповують у Німеччині 120 таких установок. Третє підприємство — то українсько-італійське СП. Фірма виготовляє матраци й кухонні меблі. Ці проекти затверджено, і кошти на них уже пішли.

— Скільки у вас нині «в роботі» підприємств, які прагнуть одержати кредит ЄБРР?

— Кількість звернень сягає ста. А от тих, з яких готуємо пакети документів для надання кредитів, не більше двадцяти. Суми кредитів — від 400 тисяч до 1,5 мільйона доларів за першим траншем і до 2,5 мільйона доларів — за другим.

— А як надходять ці кошти?

— 120 мільйонів доларів розбиті на кілька траншів. Перший — на 10 мільйонів доларів. Освоїли його — надходить другий і т.д. Національний і комерційні банки є банками-реципієнтами, що здійснюють цю кредитну лінію. ЄБРР, одержавши проекти, що відповідають його умовам, виділяє кошти згідно з графіками за кожним проектом. Уже з його рахунку йде кредитування проекту, він провадить контроль щодо використання й повернення коштів.

— Національний банк створив групу управління проектом по кредитній лінії ЄБРР. А чому «Градобанк», скажімо, не може напряму працювати з Євробанком?

— Річ у тім, що існують показники кредитних ризиків, розроблені міжнародними фінансовими інститутами. Україну віднесено до найнижчої групи, де ризики найвищі. Видавання західними банками безпосередніх кредитів українським комерційним банкам вважають найбільш ризикованими. Від оцінки ризиків кредитних вкладень залежить сума резервів, які повинен мати банк у страхових фондах. Обсяг страхування по кредитах для України становить 70 — 80 відсотків суми кредиту. Тож жодний зарубіжний банк напряму українському банкові чи підприємству кредит не дасть. Коли ж вони дають кредит під гарантії держави, то ризик знижується.

Кредитна лінія ЄБРР — це перший випадок, коли зарубіжний банк дає нам кредит без гарантії держави. НБУ передає його під відповідальність комерційного банку. Тобто «Градобанк» відповідає щодо цього кредиту і перед ЄБРР, і перед НБУ. Тому й створено спільну групу управління проектом.

Щоб існував цивілізований ринок, необхідно мати відповідну фінансову інфраструктуру. Поки що у нас немає й 5 відсотків необхідного. Ми не можемо забрати кошти у підприємств і організацій. Там їх просто немає. Тому треба залучати іноземних інвесторів і кредиторів, створювати для них умови праці за міжнародними правилами. Це непрості механізми. Але без їх освоєння будь-які розмови про реформування економіки залишаться порожнім звуком.

«Круглий стіл» вів Юрій КОРНЄВ.

Інвестиції

Перший «Макдональдс» у Києві

може з'явитися вже наступного року в центрі міста, біля станції метро «Хрещатик»

Так, саме на цьому гомінкому, пожвавленому місці, де постійно вирує людський потік, на базі ресторанного комплексу «Метро», який з 1990 року закрито на ремонт. А планує це зробити акціонерне товариство «Олбі-Україна», маючи намір придбати контрольний пакет акцій відкритого акціонерного товариства «Ресторан «Метро».

Майбутні власники хочуть зберегти профіль цього популярного донедавна серед киян і гостей столиці місця відпочинку, зробити з нього великий розважальний комплекс міжнародного рівня, якого ще немає в жодній з країн СНД. Отож планують розмістити на чотирьох поверхах ресторан класу «Люкс» для іноземних туристів, дипломатичних прийомів, презентацій фірм і підприємств, всеукраїнський бізнес-клуб, молодіжну дискотеку, яка працюватиме у вечірні години та святкові дні. Та основний наголос у роботі комплексу ймовірні власники мають намір зробити на швидкому і якісному обслуговуванні масового відвідувача за доступними для нього цінами. Для цього і планують відкрити ресторан швидкого обслуговування типу «Макдональдс» чи «Піцца-Хат», який працюватиме цілодобово, бари різних профілів, де можна буде втамувати спрагу склянкою соку або кухлем пива, поласувати морозивом, випити чарку віскі і навіть продегустувати сучасні українські вина, а також ігрові зали для дітей та підлітків, оснащені гральними автоматами і комп'ютерами.

За підрахунками спеціалістів загальна вартість реконструкції комплексу становитиме приблизно 5,4 мільйона американських доларів. І АТ «Олбі-Україна» готове вкласти такі гроші. Причому, запустити в роботу весь комплекс уже через 16 місяців після погодження і затвердження плану реконструкції.

Фасад колишнього ресторану «Метро» не зазнає істотних змін — його поліпшать за рахунок косметичного ремонту й рекламного оформлення. Не зміниться й загальна площа залів для відвідувачів, а ось їх оздоблення, дизайн, звісно, набудуть іншого вигляду. Проектом передбачено й облагородити прилеглу територію. Особлива увага звернута на будівництво автомобільної стоянки з тильного боку комплексу. Попередні інженерно-будівельні розрахунки підтвердили думку, що біля відпочинково-розважального комплексу, з тилового боку, можна збудувати кількаярусну стоянку з легких збірних конструкцій.

— Такого у нашій країні ще ніхто не виконував. Вас це не лякає? — поцікавились ми в авторів проекту.

— Ні, навпаки — підігріває цікавість, — почули у відповідь. — А щодо складнощів — вони, звісно, будуть. Тому до створення відпочинково-розважального комплексу хочемо залучити як українські, так і зарубіжні будівельні фірми. Таке поєднання зусиль і фінансових ресурсів дасть змогу отримати ноу-хау для створення ресторанного комплексу високого міжнародного рівня. А карбованцеве і валютне фінансування реконструкції допоможе залучити іноземних проектантів, підрядників, а також менеджерів для подальшої експлуатації комплексу.

Іван МАРТИНЕНКО.

Енергозбереження

Найбагатші,.. найбідніші...

«ВИ — НАЙБАГАТША країна у світі», — так, трохи іронізуючи, казав мені кілька років тому, стоячи сонячного квітневого дня в укрий натопленому офісі біля навстіж розчинених вікон, директор московського представництва американського концерну «Honeywell» Адріано Каллегарі. І додав: «Ми такого собі не можемо дозволити, бо рахуємо кожного цента». А в підтексті було: «Навіщо займатися проблемою обліку енергоресурсів, коли у вас немає головного — Господаря?».

Проте й досі, незважаючи на енергетичну кризу, розрахунки за енергоресурси (тепло-, водопостачання) здебільшого провадяться в нас не за фактичними витратами, а пропорційно до розмірів приміщень (незалежно від інших чинників). А це призводить до перевитрат коштів підприємствами та установами, поглиблює платіжно-розрахункову кризу і в цілому зумовлює зниження життєвого рівня населення.

За даними Мінекономіки України за широкого застосування систем обліку й регулювання витрат енергоносіїв, прогресивної цінової політики та економічних заходів, що потребують помірних інвестицій, за найближчі 2—3 роки можливо досягти значного зниження витрат палива та енергії.

То в чому ж справа?

Вважається, що немає у нас лічильників? Є, і ми можемо впевнено про це казати! На жаль, наявні проектні вирішення в теплопостачанні житлових будинків не дають змоги економічно обгрунтовано підрахувати витрати теплової енергії по кожній оселі.

На великих і середніх промислових і побутових споживачів уже працюють вітчизняні лічильники, даючи від 20 до 70 відсотків заощаджень у витратах води, теплової енергії, пари, природного газу.

Кажуть, що немає в нас датчиків, регулювальних пристроїв? Є, і дослідні зразки успішно перевірено в умовах промислової експлуатації. То чого ж у нас таки не вистачає? Мабуть, насамперед розуміння, що грати без правил неможливо. От і треба починати з розробляння вітчизняних правил обліку енергоносіїв. І годі вже Міненерго, Мінжитлокомунгоспу зволікати з розв'язанням цього питання.

Заощадження від впровадження тільки однієї системи комерційного обліку енергоресурсів може дати (і є вже й приклади) до 15 млрд. крб. на місяць! От вам і брак коштів.

НИНІ багато пишуть, що в разі закриття Чорнобильської АЕС енергетика країни не витримає перевантаження.

Але ж тільки завдяки впровадженню нових систем можна досягти зниження витрат палива та енергії на 20%, що становитиме близько 60 млн. тонн умовного палива (дані Мінекономіки України). А це більше, ніж дві Чорнобильські АЕС!

Які ж конкретні пропозиції? ІТК «Автоматика», створений шість років тому при Київській міській раді Українського товариства винахідників та раціоналізаторів саме для розв'язання цих проблем згуртував навколо себе висококваліфікованих фахівців, які власним коштом, без державної підтримки розробили і впровадили дослідні зразки датчиків, пристроїв та систем обліку енергоспоживання.

Коли мова зайшла про виготовлення дослідної партії систем, Держінофонд виділив кредит під невеликі відсотки, але... зажадав гарантії його повернення. Це цілком логічно. Та зовсім нелогічні дії страхового товариства «Па-пік» (президент Л. Коваленко), яке за гарантію повернення цього кредиту, крім страхових відсотків (до речі, немалих), почало вимагати майно під заставу. Але яке майно може бути у розробників і дослідників?

За останні роки ІТК «Автоматика» запровадив в експлуатацію системи комерційного обліку енергоносіїв САКУРА на дев'ятьох підприємствах Києва, Дніпропетровська, Севастополя. Загальний економічний ефект лише по шести з них становить 25480 млн. крб. на місяць. Його досягнуто за рахунок обліку витрат води, теплової енергії, природного газу, пари.

ІТК «Автоматика» самотужки може виготовляти не більш як 20—30 систем на рік (а потреба в цих системах для великих, середніх і невеликих промислових та побутових споживачів — 1,5 млн. комплектів). Тому ІТК «Автоматика» спільно з Київським радіозаводом звернувся до уряду з мотивованим листом щодо серійного виробництва цієї апаратури. Минуло вже багато часу, а листа ще розглядають. Чи, може, він загубився?

А в ньому містяться конкретні пропозиції з випуску конкурентоспроможної продукції, яка мала б попит не лише на внутрішньому ринку, а й за кордоном, а також йдеться про розвиток наукоємного високотехнологічного виробництва, нарощування експортного потенціалу України.

Отже, вважаємо, що для подолання енергетичної кризи, яка загрожує вже навіть збереженню державності, необхідно терміново вжити певних заходів, у тому числі передбачити для всіх підприємств-споживачів цільовий пільговий короткотерміновий (у межах року) кредит, призначений для придбання технічних засобів обліку енергоносіїв, виконання монтажних робіт, метрологічної атестації тощо. Досягнута економія дасть можливість підприємствам повернути державний кредит без будь-яких ускладнень.

Крім того, Кабінет міністрів (Міненерго, Мінжитлокомунгосп) мав би видати «Правила обліку енергоносіїв, що їх споживають промислові підприємства і побутові організації», які передбачили б необхідність використання систем обліку, порядок комерційних розрахунків, а уряд — посприяти організації випуску підприємствами України вже створених вітчизняних технічних засобів.

Державна постановка задачі організації обліку енергоносіїв сприятиме залученню до цієї роботи творчих технічних сил України, а за умови максимального використання інтелектуального потенціалу її громадян тільки й можна сподіватися на щось краще, не чекаючи на міфічного господаря.

Ігор ВАРАВВА,
голова інженерно-технічного кооперативу «Автоматика».

Київ.

Виробничий «маяк» — анахронізм?

Продовжуючи тему

«ЧОРНІ дні чорної металургії» — так називалася проблемна публікація («ГУ» за 12 січня 1995 р.), в якій було зафіксовано больові точки колись найпотужнішої галузі вітчизняної економіки.

Нині становище в металургії за багатьма ознаками має вигляд просто-таки безнадійний. Важелі керування втрачено. Варіанти «рятівних змін», пропоновані Міністерством промисловості, навіть нефахівцям видаються нереальними.

Про яку стабілізацію роботи підприємств зі збереженням експортно-імпортного постачання і максимальних обсягів виробництва продукції можна говорити, коли час дешевих сировини і енергоносіїв безповоротно минув? Закордонні кредити більшості підприємств нема чим сплачувати.

То що ж у перспективі — безвихідь? Ні, виходи є. Зі своїм баченням проблеми і можливими варіантами її розв'язання на сторінках газети вже виступили фахівці Мінекономіки. Конкретну пропозицію робить і науковець з Донецька, доктор технічних наук Юрій В'ячеславович КОНОВАЛОВ. Йому сьогодні слово.

Пропонована концепція зводиться до створення на період стабілізації галузі металургійних об'єднань, що складаються з двох—трьох металургійних підприємств. Назвемо їх центрами відродження металургії (ЦВМ) України.

Приміром, до першого об'єднання могли увійти завод ім. Петровського (м. Дніпропетровськ), «Запоріжсталь» (м. Запоріжжя) та «Дніпроспецсталь» (м.Запоріжжя).

До наявного киснево-конвертерного цеху заводу ім. Петровського можна було б прибудувати тонкослябовий ливарно-прокатний модуль (ЛПМ) для виробництва гарячекатаних листів. Як показав досвід експлуатації ЛПМ в Кроуфордсвіллі (США), собівартість виробництва тонни гарячекатаних смуг в цьому модулі принаймні на 60 доларів нижча за собівартість тонни прокату на заводі з традиційною технологією.

Гарячекатану продукцію далі передають на комбінат «Запоріжсталь», де реконструюють лише цех холодного прокатування листів. Доцільно також зберегти унікальний технологічний ланцюжок з виробництва нержавіючих листів (виплавлювання сталі в електропечах «Дніпроспецсталі», прокатування і обробляння листів — на «Запоріжсталі»). У такому разі на «Дніпроспецсталі» слід було б організувати безперервне розливання легованих сталей. Якщо виявиться вигідним власне виробництво електротехнічної сталі, то здійснити його можна в цьому самому комплексі і на даному етапі зупинити доменні та мартенівські печі «Запоріжсталі».

Другий приклад об'єднання — ВАТ «Єнакіївський металургійний завод» (м. Єнакієве) та Макіївський металургійний комбінат (м. Макіївка). Обидва підприємства намітили спорудження ливарно-прокатних модулів для виробництва автолистів, листів із захисними покриттями (Макіївський металургійний комбінат), жерсті (ВАТ «ЄМЗ»). Так-от, на Єнакіївському металургійному, враховуючи наявність там киснево- конвертерного цеху, можна встановити ливарно-прокатний модуль, а на Макіївському металургійному спорудити передусім цех холоднокатаних листів. Такий варіант, до речі, розглядали фахівці Макіївського заводу.

Будівництво зазначених об'єктів має бути завершено водночас, щоб єнакіївські гарячекатані листи передавати до Макіївки і отримувати високоякісні холоднокатані листи. На ВАТ «Єнакіївський металургійний завод» споруджують цех жерсті, бо організацію такого виробництва передбачено постановою Кабінету міністрів і наказом Мінпрому України. Ливарно-прокатний модуль Єнакіївського заводу тривалий час зможе забезпечувати прокатом обидва цехи прокатування (і в себе і в Макіївці).

Який же від усього цього економічний ефект? По-перше, використовуються наявні сталеплавильні цехи з сучасним (конвертерним) виробництвом сталі. А, по-друге, вирішальною ланкою комплексів стає ливарно-прокатний модуль, який дає змогу вийти за витратами енергоресурсів на рівень кращих закордонних аналогів. Звідси — подвійне заощадження. Наша гарячекатана і холоднокатана листова продукція буде не дорожча за імпортну.

У розміщених поряд і тому легко об'єднаних у комплекс підприємствах простіше реалізувати нові технології, які дають змогу виробляти економічно вигідну, високоякісну продукцію світового рівня.

З експлуатації вийдуть застарілі мартенівські цехи, буде не допущено злитковий передiл на Макіївському меткомбінаті і на «Запоріжсталі». В Концепції розвитку гірничо-металургійного комплексу України (до 2000 і 2010 років), розробленій Мінпромом, є така фраза: «Навіть до 2010 року не вдасться досягти сьогоднішнього рівня зарубіжних енерговитрат». Та в тому й біда, що якщо слідувати Концепції щодо енергозбережень, то жодне металургійне підприємство цього рівня взагалі ніколи не досягне. Немає «маяка», на прикладі якого навчалася б решта. А «маяки» ці треба запалювати, добре розрахувавши, як це краще зробити.

За реалізації нашої пропозиції створюються передумови для зниження собівартості продукції приблизно на 15—20 відсотків. Є й можливість встановлення під час продажу світової ціни.

Світовий банк, судячи з останніх повідомлень преси, готовий надати Україні довгострокові кредити. Головне, щоб не пішли вони на латання дірок у жупані, який однак через рік-другий доведеться поміняти. Будь-який ощадливий господар, хоч як йому важко, бодай невелику частку коштів, але витрачає на перспективу. Інакше майбутнього немає!

Створення ЦВМ України із сучасними технологіями, на нашу думку, — єдиний реальний шлях не лише пробитися до майбутнього, а й укріпитися в ньому.

Німецький «Біодизель» бачить, як використовувати Чорнобильську зону

ПІД ЧАС проведення цьогорічної виставки-ярмарку «Ганновер-Мессе-95» увагу відвідувачів привернула експозиція німецької фірми «Біодизель», яка у значних обсягах переробляє рапс і виготовляє з нього олію, інші харчові продукти та рапсове пальне. Фірма переобладнує автотракторну техніку з метою ефективного використання цього біоенергоносія для господарських потреб.

Нині по всій Німеччині розгорнуто і успішно працюють кілька десятків відділень згадуваної фірми. «Біодизель» істотно стимулював вирощення рапсу на тисячах гектарів сільгоспугідь. І кожний з цих гектарів дає щороку в середньому півтори тонни олії, яку значною мірою і використовують як екологічно чисте пальне.

Сьогодні у загальному балансі використовуваного у ФРН пального воно становить близько п'яти відсотків.

Оскільки павільйони України і «Біодизеля» на ганноверській виставці були поряд, німецькі спеціалісти жваво цікавилися нашою експозицією, станом справ в економіці, і зокрема в енергетиці.

Тож і висловили вони пропозицію використати для зменшення дефіциту пального в Україні тридцятикілометрову Чорнобильську зону, де нині порожнюють десятки тисяч гектарів колишніх сільгоспугідь. Німці навіть педантично підрахували, що з цих площ можна одержувати щороку не менш як 50 тисяч тонн пального, а це еквівалентно річному електропостачанню 150 тисяч квартир.

До того ж потужна біомаса рапсу допомогла б в очищенні грунту зони від радіонуклідів.

Нещодавно стало відомо, що керівництво «Біодизеля» звернулося з цими пропозиціями до відповідних українських інстанцій.

Анатолій МИХАЙЛОВ.

На фото Анатолія БОВТА «КаМАЗ», що працює на рапсовому пальному.

Огляд листів

«На своїм веселім полі...»,

або Про те, як селяни прокидаються, задають собі запитання і самі ж на них відповідають

З ЛИСТІВ, що надходять до редакції, стає зрозуміло, що такого розброду і таких хитань в умах населення, які маємо на сьогоднішній день, не було в Україні з років революції та громадянської війни. От, скажімо, з Мар'янівки Черкаської області пише колишній голова, а нині заступник голови КСП Василь Хонько. Він, зрозуміло, обома руками голосує за колгосп. Він вважає, що фермери нас не нагодують. Він погоджується, що нині в колгоспах справи йдуть куди гірше, ніж двадцять років тому. І доводить це цифрами. Що ж треба робити, аби поліпшити справи? «Займатися кадрами!» — радить автор і робить висновок: «А якби всі повернулися обличчям до села та допомогли йому пальним, будматеріалами, технікою, та ще питали б з керівників так, як колись, то за два-три роки досягли б того, що й передові країни світу».

Хочеться запитати автора, чому ж за шістдесят років існування колгоспів не змогли досягти? А тому й не змогли, що партія вважала себе дуже розумною, а всіх інших — не дуже. Проте люди, треба знати, хоч і затуркані, але добре розрізняють, коли працюють на себе, а коли на дідька лисого. І коли доводиться працювати на колгосп, тоді чомусь і жито, і пшениця, і всяка пашниця починають дуже слабо рости, корови — затримують молоко, а свині гірше плодяться. І до того доходить часом, що не допомагають уже ніякі фінансові вливання.

Про це із свого, досить несподіваного, боку пишуть механізатори з колгоспу «Батьківщина» (село Єлизаветівка) Харківської області. Вони вважають, що голова їхнього господарства Василь Тяжлов не цінує хліборобської праці, бо не дає за добру роботу механізаторам хліба. А це означає, що механізатори не можуть у себе вдома відгодувати свиней, а це значить, що м'яса в сім'ях не буде, грошей не буде, і навіть школярикам придбати портфельчики чи взуванку не буде за що.

З колгоспу «Іскра», що в Броварках Черкаської області, Іван Васильович Чуб скаржиться на голову колгоспу І. М. Соколана. Голова розпорядився: сідай, Іване, на трактора. А Чуб не захотів. Соколан затявся: не хочеш працювати на тракторі — не матимеш ніякої роботи. І живе Чуб з двома дітьми на жінчину зарплату техпрацівниці.

А от Ганна Василівна Чуб (чи не родичка, бува, попереднього автора?) розповіла про голову колгоспу «Помоклі» Київської області Криволапа В. О., який безпідставно звільнив її, головного економіста, з роботи, і ніякий суд не може її поновити.

Щось аналогічне сталося з жителькою села Кантелина Вінницької області Ольгою Гладковською, ветеринарним фельдшером колгоспу «Дружба». Голова колгоспу С. М. Чех спочатку обізвав її, матір п'ятьох дітей, брутальними словами, а потім ще й звільнив з роботи. І ніхто не може знайти управу на такого керівника.

Список принижених та ображених можна було б продовжувати. Але не в кількості скарг суть, а в тому, що колгосп — це така інституція, яка здатна бути демократичною настільки, наскільки демократичний її керівник. Якщо ж він за своїм покликанням звичайний хам, то й колгосп стає ординарною кріпосницькою організацією, приреченою за демократичних порядків у країні на самознищення.

Це й відбувається. Спочатку, зрозуміло, в людських головах. Із села Блистова, що на Чернігівщині, селяни повідомляють: «Колись у нас на все село був один пан, а тепер уся контора панами забита. У гаражі аж гуде, але не так від механізмів та механізаторів, як від різних прихлібателів. Маємо аж п'ять агрономів, а от, скажімо, овочів немає. А тепер уявіть, що наш голова став фермером. Чи триматиме він у себе стільки писак і агрономів? Тому вважаємо, щоб нам позбутися дармоїдів, треба йти у фермери. Тільки знов біда, бо землі дають разом з житлом лише один гектар. І новий клопіт: мало землі, а чим її обробляти? Чим урожай збирати?»

Як бачимо, селяни самотужки намацують вихід із складного становища.

Микола Шмиголь з Карлівки Полтавської області торкається роботи районних управлінь сільського господарства. У колгоспах зменшуються врожаї, надої, прирости, але штати чиновників в аграрних конторах і далі залишаються сталими, великими. «Дуже вони, чиновники, не люблять фермерів, підривають їхній авторитет, придушують фермерство, бо знають: як тільки фермер зміцніє, він не триматиме на своїй шиї дармоїдів», — пише цей автор.

Як бачимо, думка селянина потроху пробивається з хащ соціалістичних стереотипів до вільної роботи і вільного життя.

У листі з Опихлібів Чернівецької області Діонисій Івасюк розповідає, що вони з дружиною пенсіонери, змогли «вибити у сільраді два гектари землі». Але за це їх виключили з колгоспу, давши «вихідного» Діонисієві — 8000, а дружині — 2500 карбованців. Ці суми було визначено в 1990 році, а перерахували їх на рахунок цих трудівників у 1992 році. «Таким чином, — підсумовує селянин, — ми з дружиною все життя пропрацювали в колгоспі і заробили майнового паю аж на одну коробку сірників».

Як починалися колгоспи з великої несправедливості, так і кінчають своє існування такими ж несправедливостями. «Може, Бог допоможе нам дочекатися правди на цій святій землі», — несміливо надіється селянин. Він вірить, що Президент своєю діяльністю допоможе йому й усім селянам України.

І все ж від деяких безпідставних ілюзій хотілось би окремих громадян застерегти. От, скажімо, один мешканець Світловодська Кіровоградської області пише: «Чому керівники колгоспів так бояться паювання землі? Та тому, що колгоспник зразу ж зацікавиться, який урожай, наприклад, зернових зібрано, який з цього прибуток має цілий колгосп і окремо він, колгоспник? А потім захоче знати, чому корова на фермі дає утроє менше молока від тієї, котра утримується в нього вдома. А це значить, що перед колгоспниками звітуватимуть спеціалісти. І голова має відповісти за безладдя. А коли він не здатний вести господарство рентабельно, то його треба негайно замінити».

Такі надії на поліпшення колгоспу явно безпідставні.

Один селянин з Казанківського району Миколаївської області, який побажав зостатися невідомим для читачів, вважає, що не треба боятися приватизації землі — земля повинна стати товаром. А селянин має стати господарем землі. Засоби ж виробництва попервах можуть зоставатися в колективній власності. Селянин наймає колгосп для обробітку землі і розраховується з ним за виконану роботу, платить податки і розпоряджається одержаним урожаєм. А хто розпоряджається плодами своєї праці, той господар і вільна людина.

Викладене схоже на правду, якщо забути, що на сьогоднішній день колгосп на наймита селянського не схожий хоча б уже тому, що цей власник тракторів, машин і механізмів — великий на своїй території монополіст. І селянин, якщо колгосп знатуриться, не зможе його покарати своєю неувагою. Швидше це зробить колгосп, чим і покарає селянина. Для того, щоби колгосп став справжньою сервісною службою, треба в кожному селі створити хоча б ще одне «альтернативне» підприємство, яке виступало б конкурентом колгоспові в обслуговуванні фермерів.

Село живе в очікуванні, коли справдиться сон жінки, яка — за Т. Г. Шевченком — «на панщині пшеницю жала». «Вже не колгоспні, а на волі, та на своїм веселім полі свою таки пшеницю жнуть...» Нехай вибачить Тарас Григорович за деяке осучаснення його поезії.

Народе України! Чи буде коли в тебе «своє веселе поле»? Сподіваюся, буде, бо прокидається селянин і не тільки для того, щоби скаржитися, а й для того, щоби задавати запитання і самому відшукувати на них дуже нелегкі, але правильні відповіді.

Борис СИДОРЕНКО.

З громадської приймальні

Не та мати, що народила...

ЮЛЯ З'ЯВИЛАСЯ в сім'ї Валентини Чиж несподівано. Старша дочка дружила з хлопцем, а в того була менша сестричка. Брат і сестра зростали без матері, може, це й призвело до того, що Оленка рано звідала принад життя дорослої жінки і в неповні сімнадцять літ стала матір'ю. Батько не міг змиритися з цим, сварив дочку, докоряв нагуляним дитям, а одного дня вигнав з дому. Йти було нікуди, тому й прийшла до дівчини свого брата. Дома була тільки її мати. Олена й розповіла Валентині Мусіївні про свою біду.

Їй, як матері, щиро було жаль бідолашну дівчину, але чим же вона могла їй допомогти? У самої четверо дітей...

Півторамісячне немовля, що спокійно спало, раптом прокинулося і голосно заплакало.

— Їсти хоче, — сказала молода мати. — Подивіться за нею, тьотю Валю, а я збігаю в магазин по молоко.

Чи дорога до магазину виявилася надто довгою, чи, може, черга великою, але Олена не прийшла ні того дня, ні наступного, «забувши» в тьоті Валі не тільки донечку, а й свідоцтво про народження дитини та свій паспорт. Валентина Мусіївна подзвонила батькові Олени, попросила забрати внучку.

— А мені вона не потрібна, — була відповідь. — Можеш віддати в дитбудинок, подарувати комусь — мені байдуже...

Міліція теж не дуже ретельно розшукувала рідну матір, хоч вона далеко й не ховалася — Олені за гульками ніколи було дбати про доньку, і вона просто відмовилася від неї.

І тоді Чижі зібрали велику сімейну раду. Довго думали-гадали, що робити з дитиною, і постановили: Юлю нікому не віддавати, якщо вже вона в них опинилася, то хай і росте в сім'ї. Але на правах кого? Порадившись з юристом, вирішили, що найкраще буде, коли Валентина Мусіївна оформить над дівчинкою опікунство. Тут і свої хитрощі є: Юля прописана на житлоплощі справжньої матері — значить, матиме власну квартиру, коли виросте.

Два роки пішло на те, щоб позбавити Олену материнських прав, оформити опікунство, а також матеріальну допомогу від держави.

Юлі вже два з половиною роки, вона давно зробила перші кроки і добре знає своїх маму й тата. Юлю в сім'ї дуже люблять, і якщо з'являються «зайві» гроші, охоче купують їй гостинці — вона ж бо найменшенька! Так що вона вже теж скуштувала і заморських бананів, і чудернацьких ківі, які не ростуть в жодному українському садочку, зате їх можна купити швидше, ніж рідні яблука. Юля теж любить своїх сестричок і братика, хоч вона ще не розуміє, чому їх із старшою сестричкою звуть однаково, чому в неї прізвище не таке, як у тата й мами. Її запитання ще не мучать.

Однак мучать Валентину Мусіївну, тому вона й звернулася до редакції за підтримкою, роз'ясненням. Приміром, чому вона одержує допомогу від держави на Юлю, як самотня мати, але сума нараховується вкупі з допомогою на рідну дочку, котрій ще нема шістнадцяти, чому нічого не виділяється на Юлю з гуманітарної допомоги, склад якої розташований буквально перед вікнами її квартири?

Працівники Мінського райсоцзабезу міста Києва та члени районної опікунської ради, куди я звернулася з цими запитаннями, запевнили, що ніяких порушень немає, все оформлено правильно, допомога теж правильно нарахована.

— Ой, їй так та дитина була потрібна! — з серцем сказала в розмові одна працівниця.

Може, й справді не потрібне було їй чуже немовля?

Подумалося: а чи змогла Валентина Мусіївна віддати маленьку живу грудочку комусь-небудь, стільки часу потримавши її на своїх руках і знаючи, що вона нікому не потрібна? Невже не мучила б совість, що могла щось змінити в її житті і не змінила? Врешті-решт, дитина живе в сім'ї, вона має хоч якусь ласку, знає тепло материнських рук.

Хочеться вірити, що саме через свою доброту, з найкращими намірами чужа сім'я прийняла маленьку покинуту дитину. Бо найкращий дитбудинок не замінив би їй батька-матері. А усиновляти-удочеряти чи опікуватися чужими дітьми у нас не дуже поспішають.

Валентина Мусіївна з деяким запізненням скаржиться і на керівництво зварювального цеху заводу «Київпродмаш», бо коли маленька Юля хворіла, її просто змусили написати заяву на звільнення за власним бажанням. І директор підприємства, і у відділі кадрів мені, зрозуміло, відповіли, що коли людина пише заяву за власним бажанням, то хто буде вмовляти її не кидати роботу в той час, коли завод більше простоює, ніж працює? І все ж пообіцяли при можливості допомогти їй повернутися в колектив, у якому Валентина Мусіївна пропрацювала п'ятнадцять років.

Чомусь нам здається, що велике кохання, героїчний вчинок чи щось інше незвичайне можна тільки в кіно побачити або в книжці про них прочитати. І то не всьому віримо, бо багато чого розцінюємо як вигадку автора. Нам навіть у голову не приходить, що щось подібне можливе в реальному житті, або просто не хочемо помічати його, вважаючи, що то особиста справа кожного. Як і в описаному вище випадку...

Марія ДАВИДЕНКО.

***P.S.** Коли матеріал уже був готовий до друку, Валентина Мусіївна повідомила, що їй в райсоцзабезі запропонували переоформити допомогу на Юлю через районо, де вона одержуватиме значно більшу суму.*

Чому ж відразу не можна було оформити допомогу на дитину до досягнення нею повноліття так як слід, а тільки після втручання редакції? Дивує «чуйність» працівників соцзабезу, котрі як ніхто повинні бути милосердними. А особливо до таких людей, як Валентина Чиж, що взяли чужий клопіт на свою голову...

М.Д.

За листом читача

НЕВЖЕ СПРАВДІ КІНЕЦЬ?

ПРІЗВИЩЕ у Марії Савеліївни бойове — Чапаева. Після нещасного випадку шість років тому вона майже втратила зір і опинилася на підприємстві товариства сліпих «Промінь». Але промінь надії, як одразу виявилося, був оманливим.

«Знайомство з підприємством почалося з того, — пише Марія Савеліївна, — що у бухгалтерії довелося пояснювати, як насправді треба тлумачити закони про оплату праці. Холодна репліка: «Ви зовсім не схожа на покірного інваліда», — незабаром розгорнулася в образливе повчання: «Переступивши нашу прохідну, забудь, що ти людина, бо тут ти тільки каліка...»

Зміст листа жінки зводиться, по суті, до того, щоб бодай частково повернути учорашні «пільги». Адже,пише далі Чапаева, «при всій гіркоті свого становища інваліди були забезпечені працею, яка гарантувала їм сякі-такі матеріальні статки». Зрозуміли, про що мова? Так, виробництво на цьому «спеціалізованому» підприємстві нині згортається. А це для сліпих все одно, що втрачати сім'ю, квартиру. «Почався, — читаю у листі, — грандіозний розвал колективу дуже простим методом: ті крихти роботи, які ще лишилися, розподілялися так, що в одних заробітки 2 — 4 мільйони, в інших — майже нічого або й зовсім нічого. Звідси роздратування, сварки, бо ж усі хочуть їсти...»

Марія Савеліївна, отже, все це сприймала і досі сприймає передусім як підступність чи неспроможність «домашніх» керівників. Тому об'єднала довкіл себе таких же потерпілих, аби створити окрему профспілку сліпих, котра б «засвітила, нехай маленьку, іскорку надії людям з вічною темрявою в очах». Мотиви, обґрунтування свого задуму виклала у листі, переповненому справді вражаючими фактами (у її тлумаченні), під якими підписалося не менш сорока робітників-інвалідів. Забігаючи наперед, скажу так: з листом важко дискутувати, коли навіть окремі його аргументи і факти однозначно не підтверджуються. Не варто ображатися на людей, для яких сьогодні й світ немилий. Їм важко з'ясувати, на кого спрямувати свій гнів. А жалітися немає кому, як нікому, виявляється, і розтлумачити ситуацію.

Від Центрального правління Українського товариства сліпих хтось приїздив розбиратися. «Він почав гримати на нас незрозуміло за які провини, — розповідає Чапаева. — Після нашого зауваження схаменувся, вибачився і сказав, наче кричить тому, що він інвалід не лише по зору, а ще й погано чує». Отож, спроба Марії Савеліївни «вивести істину на чисту воду» не увінчалася успіхом. Незабаром пішли чутки про неминучі скорочення на підприємстві. Мовляв, «звільнятимуть у першу чергу невгодних і бунтарів». Чутки швидко підтвердилися: звільнено уже понад 100 чоловік. В тому числі й Чапаеву...

Перечитую листа. Ось іще такі факти: в магазинах, які обслуговують інвалідів, порожньо та ще й «сліпих безбожно обраховують». У садово-городньому кооперативі товариства сліпих далеко не все гаразд з витрачанням зібраних ускладчину грошей. Марно, мабуть, вдруге заходилися споруджувати кооперативний житловий будинок для інвалідів, оскільки навряд чи у котрогось сліпого знайшлося б кілька десятків мільйонів карбованців на перший, вступний, внесок...

Дніпропетровському «Променю» ще пощастило. Леонід Леженьков, який його очолює, докладає зусиль більше, ніж, здається, можна, аби незрячі мали роботу, відтак і засоби для існування. Аналогічні підприємства товариства сліпих у Нікополі, Дніпродзержинську й Кривому Розі уже зовсім на ладан дихають. А в обласному центрі ще тримаються. Правда, з останніх сил. Леонід Павлович знаходить новий асортимент виробів, на які існує хоч якийсь попит, створив комерційний підрозділ, щоб додатково отримувати необхідні інвалідам кошти.

Одначе чимдалі оплачувати лікування або санаторні путівки, просто матеріально допомагати кільком тисячам інвалідів «Променю» стає все важче. Якщо «нормальні» виробництва загнано у глухий кут, то що вже казати про ось такі спеціалізовані, як «Промінь»?

Марія Савеліївна, яка все це спостерігає і пропускає крізь себе, пише, що «підприємство схоже на палаючий замкнений будинок, у якому, топчучи одне одного, волаючи про порятунок, намагаються врятуватися безпомічні люди».

Вірю, що жінка близька і до відчаю, і до страшної істини.

Від президента Дніпропетровської асоціації інвалідів «Оптиміст» Валерія Сушкевича я дізнався, що, як на теперішні часи, «Промінь» має ще «пристойні» умови. Тут необхідне пояснення: Сушкевич очолює об'єднання інвалідів опорно-рухових органів, себто з фізичними ушкодженнями від народження чи травм і т.д. І мало хто знає, що донедавна ці інваліди не були згуртовані ніякими спільними осередками. Отож створюючи у Дніпропетровську асоціацію інвалідів-опорників, намислили зайнятися посильною виробничою діяльністю, щоб самих себе забезпечувати (домогтися нарахування якихось доплат до злиденних пенсій, сплачувати вартість дорогих нині медикаментів чи послуг тощо). Але це тільки півсправи. Щоб інваліди не страждали від ізоляції, вирішили влаштовувати для них спільні «заходи». Сушкевич обрав вдалий варіант — реабілітаційний. Завдяки йому виникло кілька фізкультурно-оздоровчо-спортивних інвалідських осередків. Та для оренди приміщень, оплати праці фізкерівників і тренерів необхідні кошти. «Оптиміст» налагодив випуск інвалідних колясок, милиць, різних протезів...

— Якщо на підприємства товариства сліпих наші законодавці зглянулися, передбачили для них пільгове оподаткування, — повідомив Валерій Сушкевич, — то наші молоді виробничі підрозділи такої «ласки» чомусь не заслужили. І зараз ми, по суті, згорнули трудову діяльність. Відтак зникають і наші спортивно-оздоровчі секції... Інваліди у нас тепер приречені на вимирання, — з сумом додав він.

Сьогодні, як на мене, ми живемо в країні, якій інваліди виявилися не по кишені. Хоч і не хотілося мені цитувати ще один рядок з листа Чапаевої, але доводиться. «Вільна Україна, — написала Марія Савеліївна, — звільнила себе від обов'язків піклуватися за обділених долею людей. Невже настає кінець?»

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровськ.

Від відділу листів. Ні, Маріє Савеліївно, не може такого бути. Не повинно бути. Хоча... Хоча, справді, яке економічне становище нині на інших учбово-виробничих підприємствах для інвалідів по зору? Чи витримають УВП Українського товариства сліпих гостру й жорстоку конкуренцію, чи виживуть взагалі за умов ринкових відносин? Як працюють і живуть незрячі в інших містах України?

На ці та інші питання пошукаємо відповіді в матеріалі, який буде підготовлено з Центрального правління УТОС.

Де знайти засіб від «головного болю»

НЕЩОДАВНО, побувавши в одній із частин Національної гвардії у службовому відрядженні, у розмові з її командиром я з'ясував, що його «головним болем» є великий некомплект офіцерського складу в підрозділах. Це, звичайно ж, позначається на всіх сторонах життєдіяльності частини. Пояснити ситуацію я попросив начальника управління кадрів головного управління командуючого НГУ генерал-майора гвардії Анатолія ПЕКЕЛЬНОГО.

— Так, справді одна з наших найгостріших проблем на сьогодні — це брак офіцерів. Річ у тім, що згідно з відповідним указом Президента, колишні спеціальні моторизовані частини внутрішніх військ, на базі яких спочатку створювалася гвардія, були передані нами до складу Міністерства внутрішніх справ. Вважаємо, що це було правильне рішення Президента України. Воно, поза сумнівом, принесе велику користь державі у справі боротьби зі злочинністю, адже цим кроком серйозно зміцнили сили правопорядку.

Крім того, сподіваюся: ті, хто пішов від нас, на нових місцях служби не підведуть і стануть бездоганними вартовими закону. В цьому плані найбільшу цінність становить контингент, який пройшов особливий вишкіл: бійці підрозділів спеціального призначення. Та й не тільки вони перевірені у навчальних центрах, конкретних діях під час проведення спеціальних операцій, ліквідації наслідків аварій, катастроф і стихійного лиха, в охороні державного кордону, патрулюванні вулиць.

У зв'язку з передачею кількість гвардії зменшилася на декілька тисяч чоловік. Але одночасно Міністерство оборони у наше розпорядження виділило деякі військові містечка, та вже розпочалося формування нових частин НГУ. Відтак, поки що перед кадровими органами стоїть дуже складне завдання: якомога швидше та якісніше заповнити штати їхніх підрозділів. Із військовиками строкової служби особливих проблем, сподіваюся, не буде. Проте з офіцерами та прапорщиками ситуація непроста.

Тож нині кадровики ГУК НГУ та частин на місцях серйозно зайняті комплектуванням офіцерських посад. Також запрошуємо для подальшого проходження служби офіцерів із запасу; тих, хто хоче перевестися в Україну з країн СНД, насамперед із «гарячих точок». Можливістьodягнути офіцерські погони існує і для тих, хто має закінчену вищу освіту, що відповідає військовій спеціальності. Відібрані кандидати спочатку пройдуть курс професійної підготовки, по завершенні якого їм буде присвоєно офіцерське звання.

Усім, хто таким чином стане гвардійським офіцером, буде гарантовано оплату праці, забезпечення продовольчим пайком та всі пільги, визначені військовим законодавством України.

— Пане генерал-майор, зараз точиться багато розмов про доцільність існування Національної гвардії в нашій державі. Яка ваша особиста думка з цього приводу?

— Мені дуже добре зрозуміло: Україні необхідна власна гвардія — високопрофесійне збройне формування, що відповідає за безпеку суспільства і громадян, виконує завдання щодо внутрішнього захисту держави. Адже аналогічні нашій гвардії за призначення силові структури існують ледь не в кожній країні світу. Ось, наприклад, деякі з них: жандармерія — у Франції, Бельгії, Туреччині, Канаді; гвардія — в Іспанії, Греції, Нідерландах; корпус карабінерів — в Італії...

Українська ж гвардія має все необхідне для того, аби надійно захистити територіальну цілісність і конституційний лад у нашій державі від злочинних намірів деструктивних сил суспільства. На її озброєнні є все потрібне: вертольоти, артилерія, бронетехніка, засоби підтримки громадського порядку. Кількість гвардії невелика, тож вона не потребує значних матеріальних витрат на неї з державної кишені. Зате в її складі — мобільні, спеціально підготовлені підрозділи, особовий склад яких спроможний виконувати службово-бойові завдання як у звичайних, так і надзвичайних умовах, в екстремальних ситуаціях і в будь-якому регіоні.

— Анатолію Яковичу, нерідко лунають і пропозиції змінити назву гвардії з Національної в Народну...

— Гадаю, це питання не варте уваги. І ось чому. Візьмемо Сполучені Штати Америки. Там теж є національна гвардія. А населення, що складається з представників кількох сотень національностей, становить собою єдину американську націю. Це, по суті, їхнє велике і дуже цінне надбання. Себто, існує загальнооб'єднувальна засада, яка всіх робить єдиною спільнотою — це, напевне, територія держави, в якій вони живуть і громадянами якої вони є.

У кожній країні, і в нас теж, є власне національне мистецтво, театр, академії і ще багато чого іншого. Одне слово, все найкраще називається національним. Невже ж гвардія самим фактом свого існування не заслуговує права мати назву національної? Чи це не гордість держави, нації та війська? Причому, сьогодні в національній гвардії служать офіцери та прапорщики майже всіх національностей, які проживають в республіці. Абсолютна більшість із них — це достойні сини нашої батьківщини...

— І поясніть іще, будь ласка, чим тут, у Національній гвардії, краще, аніж в інших місцях?

— Служба військова почесна скрізь: у Збройних Силах, військах внутрішньої і конвойної охорони, прикордонних військах... Однак, Національна гвардія — це перший вартовий незалежності й суверенітету нашої молодої держави. Вона першою відгукується на біду. Гвардійці завжди були і будуть там, де того потребує обстановка, де їхня допомога вкрай необхідна людям. Саме в цьому полягає їхнє покликання та головний обов'язок.

І хоча з огляду на це військовики у гвардійських одностроях не мають жодних пільг, вони душею і серцем прагнуть служити так, аби виправдати високу довіру народу, сумлінно і з честю виконати будь-яке завдання верховного Головнокомандуючого — Президента України.

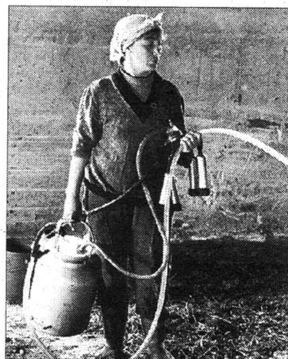
Інтерв'ю провів капітан гвардії Ігор КРОЛЬ.

Фотофакт

Спливає з пам'яті: ми тільки-но проснулись, а мама відламує нам, дітлахам, по шматку щойно спеченого, ще гарячого, хліба і подає по кухлю свіжого молока. Що то був за наїдок, що то був за смак! Відтоді заклалося: і хліб, і до хліба йде тільки з добрих і дбайливих рук. Отаких, як у пекаря Марії Дейнеко та доярки Майї Чеботар, котрі живуть і годують людей у селі Почуйки Попільнянського району на Житомирщині. Це таким, як вони, має дякувати й доземно вклонятися народ України.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

«Музика моя, мій пекельний біль...»

Цей рядок з пісні став епіграфом до вечора пам'яті Композитора, яким відкрився II конкурс молодих виконавців української естрадної пісні імені Володимира Івасюка. Цього року до Чернівців приїхало понад п'ятдесят співаків та співачок.

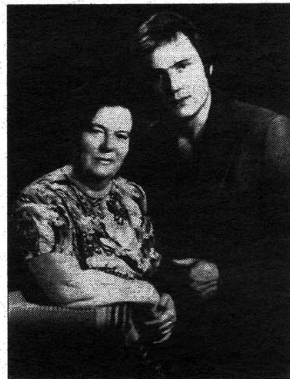
Незалежно від того, як закінчиться цьогорічний конкурс, відбулося головне — повернення до пам'яті Володимира Івасюка, з чиїм іменем справедливо пов'язаний розвиток сучасної української естрадної пісні.

Учасники й гості конкурсу відвідали родину Композитора, поклали квіти на могилу його батька Михайла Григоровича. В Чернівцях у будинку Івасюків створюється меморіальний музей цієї високоосвіченої талановитої родини.

І збережений магнітофонний запис голосу Композитора, і його рояль, його малюнки, книги й фотографії, що почули й побачили учасники конкурсу, безумовно, допомагають глибше осягти уроки Майстра, доторкнутися таємниці його таланту. Він і справді «залишив на світі снів своїх красу».

— Дуже, дуже жаль, що мого сина немає на світі, — говорить Софія Іванівна — мати Володимира Івасюка. — Втрата наша тяжка. Але життя триває. Є у нас внук Михайлик, він грає на скрипці... Я не можу більше говорити...

— Конкурс імені Володимира Івасюка — природна закономірність, — ділиться думками вчитель музики Юрій Михайлович Візнюк. — Мій учень його заслужив. Він був талановитою людиною — не лише музикантом, а й художником, поетом. Жаль, що прожив таке коротке життя.

— У Чернівцях я утвердилася як особистість, — говорить Таїсія Повалій, популярна естрадна співачка, володарка гран-прі І конкурсу імені В.Івасюка. — Це місто подарувало мені ім'я співачки. Що ж до нинішнього — II-го конкурсу, то цікаво спостерігати, як сприймає пісні Володимира Івасюка нове покоління молодих співаків. У мистецтві це постійний процес — зміна поколінь, народження нових імен. Отже, конкурс імені Володимира Івасюка має щасливе майбутнє.

Першим згідно із жеребкуванням вийшов на конкурсну сцену, чудово оформлену образом «Івасюкової» рути, киянин Андрій Шпак. Він — досвідчений співак, лауреат міжнародного пісенного фестивалю «Слов'янський базар». А завершить конкурсне змагання донеччанка Яна Янішена. Співаки та співачки представляють майже всі області України.

Про те, яку увагу приділяють конкурсу в Чернівцях керівники області, свідчить те, що вітання з початком свята з Відня надіслав співголова конкурсу, голова Чернівецької обласної Ради народних депутатів Іван Гнатишин, який перебуває в Австрії у службовому відрядженні. Організатори конкурсу, в першу чергу А.Матвієнко — голова Ради Фонду сприяння розвитку мистецтв України, М.Мозговий — народний артист України, голова журі конкурсу, А.Круглашов — заступник голови обласної Ради народних депутатів, І.Петрусяк — заступник начальника обласного управління культури — впевнено ведуть справу, даруючи чернівчанам свято пісні, озорене іменем їхнього славного краянина.

Крім юних талановитих співаків, глядачі зустрілися на конкурсі також із відомими артистами Василем Зінкевичем, Віталієм Білоножком, Наталією Сумською, Лілією Гревцовою, Аллою Кудлай, Яном Табачником.

Отже, Володимир Івасюк знову з нами.

Василь БАБУХ, Віталій АБЛІЦОВ.
Чернівці.

Арбітражним судом Вінницької області (м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 7) порушено справу № 87/6-644 про визнання банкрутом Товариства з обмеженою відповідальністю «Пріма Ікс ЛТД», адреса м. Вінниця, вул. Київська, 2, к. 35, р/р № 467793 у Вінницькому філіалі «Дністер-банку» МФО 302418.

Кредиторам, а також можливим санаторам надсилати заяви з майновими вимогами до боржника в місячний строк з моменту надрукування оголошення.

УАПЦ виходить з «катакомб»,

куди загнав її так званий Собор у червні 1992 року, що об'єднав в єдине лоно дві православні церкви, знехтувавши протестом проти такого «історичного рішення» значної частини духівництва і мирян Української автокефальної православної церкви. (Про причини такого протесту «Голос України» неодноразово розповідав читачам).

УАПЦ настійливо домагалася відновлення юридичного статусу. І ось Міністерство в справах міграції, національностей і культів нарешті помітило, що «неіснуюча» церква таки не просто існує, а здобуває дедалі більший авторитет, і легалізувало «пасербицю» реєстрацією Статуту патріархії УАПЦ.

Християнська телеграфно-інформаційна агенція.

Информация о выпуске акций

Акционерной страховой компании «Нафтаполіс»

1. Основные сведения об эмитенте

Открытое акционерное общество Акционерная Страховая Компания «Нафтаполіс», в дальнейшем Компания.

Компания расположена по адресу: 314000, г. Полтава, ул. Октябрьская, 37.

Собрание учредителей, на котором было принято решение о создании Компании и выпуске акций, состоялось 22 ноября 1994 года (протокол № 1).

Открытое акционерное общество Акционерная страховая компания «Нафтаполіс», в дальнейшем Компания, зарегистрирована исполнительным комитетом Киевского района г. Полтавы, распоряжение № 240-р от 22.11.94 г.

Учредители Компании: Страховое медицинское акционерное общество «Надія», Общество с ограниченной ответственностью «Алмакс».

Уставной фонд Компании составляет 3.000.000.000 (три млрд.) карбованцев, поделенных на 30.000 простых акций на предъявителя номинальной стоимостью 100.000 (сто тысяч) карбованцев каждая.

Акционерам будет выдаваться сертификат акций серии «А» на приобретенное количество акций.

Если объем продажи акций превысит объем объявленной эмиссии, осуществляется выпуск дополнительного количества акций данного выпуска.

Если объем продажи акций окажется меньше объема объявленной эмиссии, то учредители Компании обязуются выкупить акции на недостающую сумму, если собрание Учредителей не примет иного решения.

2. Описание деловой активности

Компания создается с целью развития имущественного, личного, медицинского и других видов страхования для наиболее полного обеспечения страховой защиты материальных интересов отдельных граждан и юридических лиц через полное или частичное возмещение убытков, возникающих в различных областях человеческой (гражданской) деятельности, получения акционерами прибыли от деятельности Компании.

3. Сведения о выпуске акций

Держатели акций имеют право на получение дивидендов с чистой прибыли Компании, на часть имущества Компании, пропорционально количеству акций, в случае ее ликвидации, на преимущества в приобретении акций Компании новой эмиссии, на участие в управлении Компанией.

Учредительные сборы акционеров созываются после подписки на более чем 60% акций и уплаты не менее 30% номинальной стоимости акций.

Дивиденды держателям акций выплачиваются по результатам работы Компании не реже одного раза в год. Выплата дивидендов для физических лиц будет проводиться по адресу Компании или на их лицевые счета. Дивиденды для юридических лиц будут перечисляться на их расчетные счета.

4. Факторы риска

Факторы риска при приобретении акций: обострение социально-экономического положения в Украине и изменения в законодательстве.

Акции распространяются Компанией самостоятельно.

Продажа акций начинается 1 июля 1995 г. и заканчивается 31 декабря 1995 г.

Расчетный счет № 3467973 в АКБ «Полтава-банк», МФО 331489, код 22525186.

Продажа акций по адресу: 314000, г. Полтава, ул. Октябрьская, 37, тел. 7-45-01.

Правление Компании.

Інформація про перший випуск акцій

акціонерного товариства «Промислова Група «АСПЕК»

I. Характеристика емітента

1. Акціонерне товариство відкритого типу (надалі «АТ» або «Товариство») «Промислова Група «АСПЕК» засноване за рішенням зборів Засновників від 7 червня 1995 року з метою інвестування коштів в агропромисловий та енергетичний комплекс, забезпечення випуску високоякісної конкурентоспроможної продукції, надання широкого спектру послуг, а також задоволення інтересів акціонерів за рахунок отриманого прибутку.

2. Предметом діяльності Товариства є:

— виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції та продуктів харчування;

— виробництво та реалізація товарів народного споживання, продукції виробничотехнічного призначення та іншої продукції як на ринках України, так і за її межами;

— організація та фінансування різного роду виробництв в тому числі — спільних;

— створення власних та спільних магазинів, складських приміщень, транспортних та сервісних підприємств, готелів, кемпінгів та інших об'єктів ринкової інфраструктури;

— надання різноманітних платних послуг виробничого та невиробничого характеру, у тому числі: інформаційних, консультаційних, інжинірингових, посередницьких, агентських, ділерських, дистриб'ютерських, економіко-правових, рекламних, транспортних та інші.

3. Засновниками акціонерного товариства є:

— Українська Акціонерна страхова корпорація «Аспек»

— Український довірчо-фінансовий центр «Аспек-Траст»

— АТ Фірма «Укрспецтехніка»

II. Дані про емісію цінних паперів

1. Рішення щодо випуску акцій АТ «Промислова група «Аспек» прийнято засновниками Товариства від 7 червня 1995 року, протоколом № 1 (зареєстровано в Мінфіні 9.06.95 року).

2. Метою використання фінансових ресурсів, одержаних від емісії, є формування Статутного фонду.

3. Загальний обсяг емісії становить 100 000 000 000 крб.

4. Статутний фонд формується шляхом випуску простих акцій на пред'явника кількістю 360 000 (триста шістдесят тисяч) шт. номінальною вартістю 250 000 (двісті п'ятдесят тисяч) крб., на суму 90000000000 (дев'яносто мільярдів) крб. та привілейованих акцій на пред'явника кількістю 40000 (сорок тисяч) шт., номінальною вартістю 250 000 (двісті п'ятдесят тисяч) крб., на суму 10 000 000 000 (десять мільярдів) крб.

5. Емісія акцій провадитиметься шляхом випуску простих акцій на пред'явника серії «А» під номерами 000001 — 360000 та привілейованих акцій на пред'явника серії «Б» під номерами 00001 — 40000.

6. Засновники зобов'язуються оплатити 25% загальної емісії акцій. Для відкритого продажу пропонується 75% процентів акцій.

7. Акції розповсюджуються серед фізичних та юридичних осіб шляхом передплати.

Передплата на акції провадиться протягом 6-ти місяців з дня опублікування за адресою:

Україна,, 250033, м. Чернігів, вул. Леніна, 139 тел. (04622) 563-29, 563-95

8. Передплата на акції здійснюється на підставі угоди, в якій обумовлюються всі умови придбання та оплати акцій. Дана угода є свідоцтвом про внесення коштів до Статутного фонду та гарантує отримання сертифікатів на акції після реєстрації випуску акцій в Міністерстві фінансів.

9. Оплата акцій може проводитися за рахунок грошових та майнових внесків, а також шляхом передання матеріальних та інтелектуальних цінностей.

10. Фактичний розмір Статутного фонду буде уточнено за результатами передплати і затверджено загальними зборами акціонерів.

11. У разі, якщо акціонерне товариство не відбудеться, особам, які передплатили акції, повертають внесені ними суми або інше майно не пізніше як через 30 днів після закінчення строку передплати.

12. Дата проведення Установчих зборів: 23 січня 1995 року.

13. Виплата дивідендів проводиться за рішенням загальних зборів акціонерів не менш як одного разу на рік у строк, що не перевищує 3 місяці після проведення зборів за адресою: Україна, 250033, м. Чернігів, вул. Леніна, 139

III. Права акціонерів

1. Власники акцій мають право :

— брати участь у зборах акціонерів Товариства особисто, або через своїх представників, або делегувати свої повноваження Правлінню Товариства (голосування провадитимуться за принципом одна акція — один голос; право на участь у голосуванні дає пакет в 200 акцій);

— брати участь у розподілі прибутку Товариства і одержувати його частину (дивіденди);

— отримувати інформацію про діяльність Товариства;

— самостійно, на власний розсуд продавати, передавати, заповідати свої акції.

2. Привілейовані акції дають їхньому власникові право голосу та переважне право на отримання за ними дивіденду, який становить 10% прибутку Товариства.

Оплата акцій проводиться на
р/р 467302 в Чернігівському відділенні Промінвест банку України, МФО 353456.

Можливі чинники ризику

— зміни державної політики України у сфері господарського законодавства, які істотно погіршують умови господарювання незалежних суб'єктів підприємницької діяльності.

— дії обставин непереборчої сили, або таких, що перебувають поза межами розумного контролю з боку товариства.

Арбітражний суд Харківської області порушив справу № 1283/5-51 про банкрутство страхового акціонерного товариства «Каса матері та дитини», розрахунковий рахунок 200467672 у Київському відділенні АКБ СР міста Харкова, МФО 351298, код ЗКПО 22726795, юридична адреса: 310023, місто Харків, вулиця Сумська, 130-а.

Кредиторам та можливим санаторам заяви з майновими вимогами надсилати в місячний термін з моменту опублікування оголошення в арбітражний суд Харківської області на адресу: 310002, місто Харків, вулиця Сумська, 64.

СТАНК-ІНВЕСТ

Пізнайте нас краще!

- "Станк-Інвест" - одне з найбільших Довірчих товариств в Україні (статутний фонд 73 мільярди крб.)
- Засновник "Станк-Інвесту" - корпорація "Станк".
- "Станк" сьогодні- це одна із структур СНД, що найбільш динамічно розвивається. Основними напрямками діяльності корпорації є: виробництво електроенергії, металургія, машинобудування, сільське господарство
- Фінансова допомога приватизованим підприємствам. Ліцензія № 35 від 30 червня 1994 року Фонду державного майна України.

Центральне представництво в Харкові

вул. Пушкінська 79/2 (ст. м. "Пушкінська");
тел. 47-19-70, 40-59-37

Представництва по Україні

м.Кіровоград, вул. К. Маркса, 27.
м. Полтава, вул. Р. Люксембург, 3.
м. Луцьк, готель "Україна"
м.Луганськ, вул. Лен. Комсомолу, 11.
Луганська обл. м. Кремінна, вл. Красна,4.
Луганська обл. м. Красний Луч, м-р 4, Антрацитове шосе

Інтереси нашого товариства і Ваші інтереси спільні - через піднесення виробництва до одержання прибутку.

До відома вкладників Ощадного банку України

У зв'язку з черговим зниженням Національним банком України облікової ставки, з 15 червня 1995 року встановлюються такі процентні ставки за вкладами населення:

— за вкладами до запитання — 5 відсотків річних;
— за строковими вкладами — 38 відсотків річних і надалі, в разі зміни облікової ставки, процентна ставка за цими вкладами буде встановлюватись у розмірі 50 відсотків облікової ставки Національного банку України;
— за цільовими вкладами на дітей — в розмірі 75 відсотків річних і надалі ця процентна ставка буде встановлюватись на рівні облікової ставки Національного банку України.

Реализуем

МАЗы, ДВИГАТЕЛИ

Д-243-91, Д 243-Л94, Д 245-20.

Услуги посредников оплачиваются.

Рассмотрим предложения по покупке подсолнечного масла, гречневой крупы, сахара.

Тел.: (0172) 68-74-44, 68-74-45, 96-12-78, 96-12-89.
Тел./факс: (0172) 64-92-57.

Производственная фирма изготовит из полиэтилена:

пленку рукавную шириной до 1500 мм, пакеты хозяйственные, обложки для тетрадей, мешки и вкладыши транспортные, пробку винную, коньячную, шампанскую, крышку на стеклобанки емкостью 0,5—3 л.

**349870, г. Рубежное Луганской обл., ул. Ленина,4,
Научно-производственное коммерческое предприятие «БКФ»: (06453)
5-21-61, 7-68-57, 5-14-71, тел./факс 7-63-85.**

ПРОМКОМПЛЕКТ предлагает

ПОЛНЫЙ АССОРТИМЕНТ САНТЕХНИЧЕСКОГО ОБОРУДОВАНИЯ

со склада в Киеве

Посетите нашу экспозицию на выставке "Дом и быт"
20 - 24 июня,
Дворец спорта

- **Трубопроводная арматура** (задвижки, вентили, фитинги, отводы, краны, сгоны, фланцы и др.)
- **Сантехника**
  а также:
- **Фасонные изделия** из чугуна
- **Метизы** (болты, гайки, шайбы)
- **Газовые колонки**
- **Счетчики** (газовые, водяные)

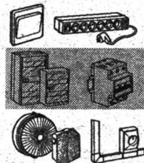
(044)452-10-48
(044)432-76-82

Ритера

ВПЕРВЫЕ В УКРАИНЕ
высококачественные изделия французских фирм:

— электротехнические — фирмы Legrand в ассортименте:
выключатели и розетки;
светильники;
автоматические выключатели и таймеры;
декоративные кабельные желоба;

— изоляционные — фирмы Barnier
изоленты;
ленты для удержания ковровых покрытий;
ленты для крепления зеркал;
ленты упаковочные

Приглашаем посетить нас
в Киеве тел./факс (044) 290-02-03;
в Днепропетровске (0562) 41-29-85;

ЭКОТЕХНИКА

Реализуем со складов в Киеве и Луцке

ИЗЮМ
АРАХИС
ВАНИЛИН
КАКАО-ПОРОШОК
КОРИЦА МОЛОТАЯ
ЛИМОННАЯ КИСЛОТА
ГОРЧИЧНЫЙ ПОРОШОК

(044) 244-09-81
(044) 244-09-82
(03322) 3-03-14

ПОРШНЕВАЯ ГРУППА

(гильза, поршень, палец, кольца, вкладыши, прокладки).

ДЛЯ АВТОМОБИЛЕЙ	И СЕЛЬХОЗТЕХНИКИ
КАМАЗ,МАЗ,КрАЗ, ГАЗ-53, ЗИЛ-130, Икарус, УАЗ, ГАЗ-24, Москвич-412, ВАЗ, ЗАЗ, ГАЗ-21	Т-150, МТЗ-80, 82, ДТ-75, "Дон", "Нива", "Колос" (для двигателей СМД-14, СМД-18, СМД-20, СМД-22, СМД-31, СМД-60, Д-240)

ЗАПЧАСТИ для КАМАЗа: выжимной подшипник, топливный насос, плунжерные пары, распылители.
ЗАПЧАСТИ для ГАЗ-53: коленвал, диск сцепления ведомый, корзина сцепления, распредвал.
ЗАПЧАСТИ для Т-150: топливный насос, плунжерные пары, распылители, форсунки, секции ВД.

**Оформление и отгрузка за 10 минут!
КМП "ЭВО" г. Киев, ул. И. Гонты, 9.
Тел. (044) 443-65-49, 446-58-19. с 9 до 17.**

Організація реалізує:

Автошини та акумулятори

Тел./факс (044) 244-30-07, 244-30-77.

ОРГАНІЗАЦІЯ ПОСТІЙНО РЕАЛІЗУЄ:

Воду фруктову газовану 1,5 л /кола, оранж, лимон, суниця/
Трактори: МТЗ-80 УК; Л; М МТЗ-82 УК; Л; М Т-25А /«Владимирец»/; ЛТЗ-55
Двигуни: Д-243; Д-245
Автомобілі: ЛуАЗ-969М
Паливні насоси до МТЗ
Підшипники: 210А; 305А; 3524Н
Пасту томатну 30%.

МОЖЛИВИЙ БАРТЕР НА ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ.

Телефони: /03322/ 4-33-84; 4-42-57; /0512/ 35-64-29; /0172/ 30-27-92.

**УВП УТОГ, м. Суми, постійно виробляє та реалізує робочий одяг та рукавиці.
Тел.: (0542) 27-41-38, 27-40-48,
Факс: (0542) 27-42- 46.**

В Арбитражном суде г. Киева возбуждено дело № 13/42 о признании банкротом Украинской внешнеэкономической ассоциации «Контакт», 252021, г. Киев, пер. Виноградный,4, расчетный счет 1606009 в Киевской городской дирекции Укрсоцбанка, МФО 322012. Требования кредиторов и предложения санаторов принимаются по адресу: 252030, г. Киев, ул. Б. Хмельницкого, 44-В в месячный срок с момента опубликования настоящего объявления.

Организация реализует новый, имеющийся в наличии, тепловоз типа ТЭМ2УМ с гарантией 1 год. Производство Брянского тепловозного завода. Цена 100 миллиардов карбованцев (в том числе НДС), возможен бартер. Условия оплаты — к обсуждению.

Тел./факс:
(05692) 3-16-48, 3-71-82.
Мобильный тел.
(550) 245-07-73.

Организация продает со склада в г. Донецке

МЕДНУЮ КАТАНКУ Ø 8
ЛАТУННУЮ ТРУБКУ 16х1

или обменяет на черный и цветной лом.

Тел. (0622) 35-17-76, 35-92-60, 92-73-83.

РА "РЕГИОН"

Музика

На орбіті — прем'єри

ПОЧНУ з найвищої ноти. Фестиваль «Музичні прем'єри сезону», творчий звіт Київської організації Спілки композиторів України не просто вдався. Протягом десяти весняних днів він був головною подією культурного життя країни. Хоча і не такою оглушливо голосною, як презентації естрадних «зірок» чи поетів-піснярів.

Двадцять концертів — симфонічних, хорових, камерних — відбулися в залах «Золоті ворота», Будинку вчених, Будинку вчителя, Спілки композиторів, Київської державної консерваторії. І ті, хто сюди прийшов, змогли одержати насолоду від високого мистецтва.

Зоряний час фестивалю — вечір у концертному залі «Золоті ворота». Всі очікували виконання «Метамузики» для фортепіано з оркестром Валентина Сильвестрова. Багато хто чував про успіх цього твору в Німеччині, і київська прем'єра не розчарувала слухачів. Так, це був той Сильвестров, якого знаємо за П'ятою симфонією, Постлюдією та іншими творами «зрілого» періоду творчості. Можливо, дещо глибший, суворіший і водночас емоційно відкритий. У «Метамузиці» композитор перебуває у світі власних почуттів, але крізь ностальгічні медитації проступають карби минулих епох, сумні обриси чогось знайомого і божественно прекрасного. І авторське відчуття краси стає близьке і зрозуміле для слухача.

Інтерпретаторами «Метамузики» і Партити «Сім слів» став Національний симфонічний оркестр України. Партію фортепіано в «Метамузиці» виконував Валерій Матюхін, за пультом був композитор Володимир Рунчак, який взяв на себе виконання в Києві творів своїх колег.

Дуже різна музика виконувалася під час фестивальної декади. Жанровий симфонізм з опорою на народну пісенність демонстрували «Турівські пісні» Левка Колодуба, майстерно стилізовані для камерного оркестру народні мелодії його рідної Турівщини і Концерт для скрипки з оркестром Володимира Зубицького, з притаманним авторові органічним відчуттям пісенно-танцювальної стихії слов'янського фольклору. Твори Л. Колодуба і В. Зубицького виконали Київський камерний оркестр під керуванням Романа Кофмана і соліст Анатолій Баженов.

У завершальному концерті «Київської камерати» (диригент Вірко Балей, США) найбільший успіх мала, либонь, камерна симфонієта Володимира Губи «Відлуння далекого грому» і твори Івана Карабиця для п'яти виконавців, Симфонія для мецо-сопрано, тенора та оркестру Володимира Загорцева виконувалася не повністю, залишивши відчуття недосказаності. Не вдався і задум Олега Ківи створити власну версію української народної пісні «Тихо, тихо Дунай воду несе» (перлина репертуару Ольги Басистюк). Композитор запропонував її переробку для голосу з оркестром Ніні Матвієнко, не врахувавши цього разу унікальної й вельми специфічної манери цієї співачки. Після голосного успіху його камерних кантат всі сподівалися від О. Ківи цікавішого твору.

Успішно відбулися численні хорові концерти. Успіх мала Леся Дичко, визнаний метр хорового жанру. В її новій опері «Золотослов» на тексти старовинної, дохристиянської поезії залишається незмінним інтерес до семантики народних обрядів, архаїчної пісенної інтонації, вишуканої терпкості темброво-гармонійних вертикалей, різноманітних поліфонічних сполучень. Володимир Зубицький полонив слухачів картинно-образним, «ігровим» вирішенням Концерту №3. Хоровий концерт Юрія Алжнева «Дівич-сон» на народні тексти став для багатьох справжнім одкровенням. Цікаво пролунали п'єси для хору Вадима Журавицького («Чумацькі пісні») і Ганни Гаврилець («Ламенто» на слова О. Олеся).

Відкриттям для багатьох стали у виконанні хору «Відродження» (художній керівник Мстислав Юрченко) духовні пісні Михайла Вериківського і Пилипа Козицького, що залунали вперше після тривалого забуття, а також «Великодній канон» Григорія Сковороди.

Особлива подяка — виконавцям. Аж ніяк не гонорар (які сьогодні гонорари!), а виключно любов і відданість мистецтву залучили до фестивалю і камерні хори: «Відродження», «Хрещатик» (керівник Лариса Бухонська), «Софію Київську» (керівник Михайло Пікульський), «Орейю», що приїхала з Житомира (керівник Олександр Вацек), жіночий хор університету (керівник Поліна Ніколаєнко), Національний оркестр народних інструментів і Національний симфонічний оркестр і солістів: Ніну Матвієнко, котра блискуче виступила в опері Л. Дичко, Людмилу Войнаровську, Валерія Буймістера, Людмилу Марцевич, Юліану Осинчук, Вікторію Жадько і багатьох, багатьох інших.

Чи все пройшло гладко, як було задумано організаторами фестивалю? Напевне, далеко не все. Однак було головне — бажання почути і бути почутими.

Алла ТЕРЕЩЕНКО,
доктор мистецтвознавства.

На знімку: композитор Леся Дичко з керівниками хорів Михайлом Пікульським та Олександром Вацеком.

Спорт

Рано заспокоїлися...

Першість країни з футболу. Перша ліга. 39-й тур:

Металург — Нафтовик. 2:0. Безручко, 37, Закарлюка, 85. **СК Одеса — ФК Суми — +:- (неявка сумчан). Динамо-2 — Буковина. 0:0. Хімік (Житомир) — Поділля. 1:1.** Софілканич, 35 — Тимченко, 38. **Хімік (Сіверськодонецьк) — ЦСКА-Борисфен. 0:3.** Свистунов, 13, 40, Матвіїв, 37. **Металіст — Ворскла. 1:2.** Лінке, 22 — Єфремов, 17, 40. **Нафтохімік — Сталь. 1:0.** Фокін, 65, з пенальті. **Зірка-Нібас — Бажановець. 0:1.** Дяк, 69. **Дніпро — Закарпаття. 1:0.** Гольдін, 16. **Поліграфтехніка — Карпати. 0:0.**

Сенсація чемпіонату: кіровоградці поступилися на своєму полі «Бажановцю». У штабі «Зірки-Нібас», мабуть, ретельно проаналізують дії своїх футболістів під час цього матчу і, напевно, ми дізнаємося, що стало причиною поразки лідера. Передчасне заспокоєння? Неповага до суперника? «Подарунок» Макіївці? Звичайно, ця поразка засмутила прихильників «Зірки». Але вона має стати уроком на майбутнє. І від того, як засвоять його кіровоградські футболісти, залежатиме їхнє благополуччя у вищій лізі.

Дещо здивував сумський клуб, який не приїхав на гру до Одеси. Щось і не пригадаю прецеденту в першій лізі. Сподіватимемося, що Федерація футболу України ретельно розбереться з цим випадком і надалі не допускатиме до участі в чемпіонаті клуби, які не мають коштів для виїзду на календарні матчі.

Як на мене, найпринциповішим у звітному турі був матч у Житомирі, де «Хімік» приймав «Поділля». Обидва клуби тепер перебувають «під лідерами» і не приховують честолюбних планів на наступний чемпіонат. Ця гра засвідчила, що потенціал житомирян і хмельничан високий. Зміцнивши влітку склади, вони цілком спроможні вийти з затінку.

Саме такого потенціалу, на жаль, не видно у грі харківського «Металіста», який загубився в першій лізі. Шкода, бо мільйонне місто опинилося обабіч шляху, яким іде до становлення український футбол. Пригадалися прізвища гравців, що пройшли школу в Харкові, — Безсонов, Кутепов, Помазун, Скаченко, Пушкуца, Прудиус ... Невже у цьому переліку треба ставити крапку? Не хочеться.

Становище лідерів: «Зірка-Нібас» — 81 очко, ЦСКА-«Борисфен» — 77, «Металург» — 73, «Нафтовик» і «Поділля» — по 63, «Хімік» (Житомир) — 62.

Матчі 40 туру відбудуться сьогодні. До речі, гратиметься тур й у вищій лізі. Отож, запрошуємо киян і гостей міста на Республіканський стадіон, де «Динамо» прийматиме СК «Миколаїв» (початок о 19:00). Може статися так, що динамівці достроково стануть чемпіонами!

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Календар «ГУ»

УКРАЇНСЬКА «БАТРАХОМІОМАХІЯ», АБО ТУГА ЗА КАТАРСИСОМ

450 років тому народився І.Вишенський — видатний письменник-полеміст

ЗГАДАВШИ мудрого старця зі святого Афона, приклад очищувальної полеміки вимушений брати, на жаль, в журналістиці сусідньої держави. Маю на увазі недавню блискучу телепередачу О.Любимова з «Останкіно» — «Один на один» з участю генерала О.Лебедя. Тридцятихвилинна безкомпромісна дискусія багатьом відкрила очі на так звану Придністровську республіку, її керівників та тих, хто стоїть за сучасним сепаратизмом.

Чи можлива поява такої телепередачі на УТ чи статті такого самого майстерного рівня в українській пресі? Гадаю, що ні. А причину такої категоричності є можливість пошукати у творчій спадщині І.Вишенського.

Дуже коротко про його досить тривале життя та боротьбу. Народився на Львівщині, як вважається, 1545 року, належав до Острозького літературно-наукового гуртка (в Острозі на Волині ще 1576 року було відкрито академію, старішу, наприклад, від Московського університету на 179 років), у 80-х роках XVI століття переселився на Афон — один з центрів православ'я. З 1604 по 1606 роки жив у Львові, пізніше повернувся до Афону, де й помер.

До історії увійшов як захисник прав і свобод українського народу, ідей раннього християнства, основаних на рівності всіх людей від природи й перед Богом.

Отже, не такий і далекий від нас у часі Іван Вишенський. І.Франко в поемі, присвяченій патріоту нашого народу, писав: «тяжкі негоди насаджують в душах злобу, ненаситні наруги, **замуровують уста**» (виділення моє. **А.В.**). Замуровували уста українським інтелектуалам у всі роки тоталітарного режиму. В 20-ті роки ініційована більшовиками літературна дискусія закінчилася для більшості її учасників масовими розстрілами. В 60-ті таку дискусію значна кількість її учасників продовжувала в мордовських таборах. А В.Стус, О.Тихий, Ю.Литвин повернулися на Батьківщину мертві.

Ось одна з причин того, чому досі неможливі в нас катарсисні (очищувальні) полеміки та дискусії. Психологічний тиск минулого в умовах ідеологічного вакууму породжує пасивність і бездіяльність українських інтелектуалів. Особливо програють від цього преса та засоби масової інформації. Дехто читав сьогодні влучну сатиру, іронічний монолог чи полемічну промову, схожу з філіппіками Демосфена чи виступами Цицерона? Нинішня орієнтація багатьох газетярів на, наприклад, спримітизовану подачу інформації (замітка у 20—30 рядків!?), відчутна відсутність аналітичної журналістики перетворили дуелі-чвари, що виникають час від часу в пресі, на знамениту давньогрецьку пародію «Батрахоміомахію» («Війну мишей та жаб»).

Отже, повторюся, не такий і далекий у часі від нас Іван Вишенський та його боротьба. Нам треба сьогодні його «гордих, рішучих і потрясаюче сильних слів» (І.Франко).

Віталій АБЛІЦОВ.

Голос України

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 528963.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311108.